

DISPUTATIO PHILOSOPHICA
DE
**IDEIS
PLATONICIS,**

QUAM,

Consentiente

AMPLISSIMA FACULTATE
PHILOSOPHICA,

PRÆSES

**M. CAROLUS JOA-
CHIMUS SIBETH,**

D. 3. FEBRUAR. A. MDCCXX.

H. L. Q. C.

Placido Eruditorum Examini

subjiciet

RESPONDENTE

JOHANNE CHRISTIANO FERSEN,

S. S. Theol. Stud. Jesendorff. Megapol.

ROSTOCHII,

Typis NICOLAI SCHWIGEROVII, Ampliff. Senat. Typogr.

lit. Graec.

065, 68

SERENISSIMO ac CÉLSSIMO
PRINCIPI ac DOMINO,
DOMINO
CAROLO
LEOPOLDO

Principi Vetustæ Gentis Henetæ,
Sverini & Raceburgi, Comiti item
Sverinensi, Terrarum Rosto-
chii ac Stargardiæ
Dynastæ,

PRINCIPI ac DOMINO MEO
longe Clementissimo.

SERENISSIME & CELSISSIME

PRINCEPS

Domine longe Clementissime!

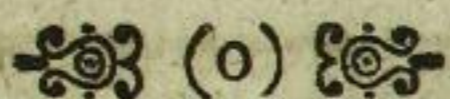
AD Celsissimæ Serenitatis
Tuæ pedes provolutum
chartaceum hocce munuscu-
lum ut clementissimo digne-
ris aspectu, à Celsissima Serenitate
Tua precibus ex devotissima animi sub-
missione profectis efflagito. Audaciæ qui-
dem sat temerariæ notam incurrere vi-
deri possem, dum Celsissimo Nomini
Tuo pagellas hasce leviusculas sacras es-
se volui devotasque; Verum cui potiùs
qualiumcunque studiorum meorum spe-
cimina, Patrocinio quodam ut illustriora
reddantur, traderem humillimè, quam
Celsissimæ Serenitati Tuæ? cuius
servitio totum me, & quicquid in me est

(2

virium

virium, consecrari ac dicari, simul ac è numero Civium hujus Almae mihi esse licuit. Hinc quoque ut in Celsissimam Serenitatem Tuam pietatis meae obsequiosissimae ac subjectissimae publicum exstaret monumentum pignusque; Haec mihi inservit occasio, quâ Serenitati Tuæ Celsissimæ subditum licet obscurum, nulli tamen devotissimâ pietate & humilimo obsequio inferiorem, submissa commendarem veneratione. Ignoscas igitur gratiosissimè, Princeps ac Domine longe Clementissime, quod à Celsissimo Nomine Tuo Splendorem æque ac dignitatem huic Disputationi meae conciliare, non erubuerim, devotissima fretus spe, fore, ut Celsissima Serenitas Tua Clementiâ eâ, quâ Musarum Alumni, hactenus se beatos esse, deprædicant & nunquam non summis extollent laudibus, hoc quicquid est munusculi accipiat mihi que

Summo

*Summo sub Patrocinio Tuo locum, si vel
maximè infimum, concedat gratiosissime.
Numen vero Ter Maximum Te, Sere-
nissime Princeps, Domine longe
Clementissime, Serenissimamque
Domum Mecklenburgicam bono-
rum omnium abundantia, omnibusque
numeris absoluta Felicitate beet, cumulet,
sospitet, Regimen felicissimum, Vitam lon-
gævam, prospera ac optanda quævis Se-
renitati Tuæ Celsissimæ larga im-
pertiatur manu.*

**SERENISSIME ac CELSISSIME
PRINCEPS**

Domine longe Clementissime,

Celsissimæ Serenitatis

TUÆ

humillimus ac devotissimus

Cultor subditusque

Carolus Joachimus Sibeth.

PRÆFATIO.

IDearum adeò largà in amplo
Philosophiæ campo est seges feraxque messis, ut
tantùm non ubique Recentiorum quidam cre-
pent Ideas. Quam vocem si quis audiverit, di-
versæ animum subeant notiones, necesse est. Meta-
physica, Logica, & Physica, certamine quasi inito,
ad se rapiunt Ideas, quas pro genio suo quævis disci-
plina novo induit significatu. Antiquiores quoque &
Recentiores Philosophi Ideas sibi vindicantes sunt ὁμοια
λαλῶντες, ἀνόμοια δὲ νοῶντες. Platoniorum scholis innu-
triti, voce hac auditâ, nescio quas? æternas rerum es-
sentias animo sibi concipiunt; Eclectici vero, ut ap-
pellari amant, hodierni, objectum mentis nostræ im-
mediatum, vel imaginem res intellectui repræsentan-
tem definiunt. Quantum igitur res ab imagine rei,
ἀρχέτυπον ἀπὸ τῆς ἐκτύπου; tantum Platoniorum & Re-
centiorum

cen-

PRÆFATIO.

centiorum ab invicem differunt Ideæ. Ast ne hi quidem in determinando Ideæ significatu amicas sociasque jungunt manus; Sed quot capita, tot sensus. Non levioris hinc momenti esse doctrinam de Ideis, animadvertens, animum induxi, Disputationibus aliquot Academicis, totam hancce materiam pertractandam Eruditorum subicere examini. Non potui non primas assignare Ideis Platonicis, canâ sua se commendantibus antiquitate. Habes igitur hic L. B. Disputationum mearum de Ideis primam, quæ, ut nigrum satisfaciat rubro, intricatam satis Platoniarum Idearum naturam pro ingenii mei modulo denudatam sistet ac enodatam. Doctrinâ de Ideis nihil prius antiquiusque fuisse Platonicis, testatur Atticus apud Eusebium Præp. Evang. L. XV. c. 13. τὸ κεφάλαιον, inquit, καὶ τὸ κῦρος τῆς Πλάτωνος αἰρέσεως, ἢ περὶ τῶν νοητῶν διάταξις: *Caput & cardo Platonice Sectæ est doctrina de rebus intelligibilibus & paulo post: τὸ μὲν ἐν ἄκρον τε καὶ ἔσχατον τῶν Πλάτωνος φιλοσοφημάτων ἔστι περὶ τὴν νοητὴν αἰδίον ἔσταν τὴν τῶν ἰδεῶν; Summum illud atque ultimum Platoniarum dogmatum est, quod circa intelligibilem hanc & æternam Idearum naturam versatur.* Benignius adhuc meritò de hoc Platonis figmento judicat Jacobus Thomasius in Orat. de Ideis Platon. p. 288. *Bonæ frugis in illis utique aliquantum; Sed tamen hand parum pestilentis veneni.* Quid enim Bonæ frugis expectandum à deliriis hisce, ex quibus Tertullianus L. de Anima Opp. Basil. edit. 1562. f. 654. rectè inquit, profluxisse Valentinianorum & Gnostico-rum errorum portenta. Sub verbis enim licet speciosis

PRÆFATIO.

ciosis & incrustatis latet tamen anguis. Quod ut
prolixius demonstrem, in duas hanc de Ideis Plato-
nicis Disputationem Sectiones dispescam, quarum in
priori Historica, quid senserit Plato, & quæ do-
gma ejus expertum sit Fata, referam; Posteriori
vero Pragmatica quam lubrico nitatur fundamento
& quam longè à veritatis aberret tramite,
ostendam. DEus annuat & be-
nedicat; Tu vero L. B.
faveas coeptis.

A. Ω.

JOVA JUVA!

Sectio Prior.

HISTORICA.

§. I.

Deæ vox Græciæ sua debet incunabula, ex eadem, qua τὸ εἶδος, stirpe nata, quam quomodo Latini in suum vertant idioma, docet Augustinus (*) *Ideas*, inquit, *latine possumus vel formas vel species dicere, ut verbum è verbo transferre videamur.* Si autem rationes eas vocemus, ab interpretandi quidem proprietate discedimus; Rationes enim Græce λόγοι appellantur, non idea; Sed tamen quisquis hoc vocabulo uti voluerit, à re ipsa non aber-

(*) Libro Octoginta trium Quaestionum, Quaest. 46, T. IV. Opp. edit. Basil. A. 1569.

aberrabit. ὁμοίωσιν sibi in hoc habet Romanæ eloquentiæ facile Principem Ciceronem, qui in Topicis ait: *In divisione formæ sunt, quas Græci ideas vocant. Nostri si qui hæc forte tractant, species appellant; non pessime id quidem, sed inutiliter, ad mutandos casus in dicendo.* (**). Quibus haud subobscurè innuit Cicero, se vocem hanc Græcam, ut civitate donet latina, haud fastidire, eandem latinæ casuum terminationi accommodans in Oratore: *Has rerum formas appellat IDEAS ille non intelligendi solum, sed etiam dicendi gravissimus Auctor & Magister, Plato.* (***) Nec igitur hodie Latinarum Venerum Amasii ægre ferent, peregrinam hanc vocem cum Romano casuum habitu vestitam pari cum vocibus in Latio natis passu ambulare offenderint.

§. II. Quanto in pretio apud Platonicos hæ fuerint Ideæ, vel exin colligas, quod quamplurima ipsis indiderint nomina ἰσοδυναμῶν. Laertii huc spectant verba: *Sæpe etiam Plato diversis nominibus idem significat; Ergo ideam & speciem (τὸ εἶδος) appellat, & genus & exemplar & initium & causam.* (α) Originales rerum species Macrobius; Principales formas Claudianus Mamertus; Datas formas Ausonius; Trismegistus τὸ ἀρχέτυπον εἶδος, πρόαρχον τῆς ἀρχῆς τῆς ἀπεράντης i. e. prius principium ipso principiō interminato,

(**) Vid. Thomæ Aldobrandini Notæ in Laert. L. III. p. 91. edit. Londin. A. 1664. (***) Citante Joh. Clerico in Art. Crit. T. I. P. 2. S. 2. c. V. §. 5. p. 421.

(α) Vid. Laertius de Vitis Philos. L. 3. p. 84. Lit. F.

nato, sc. materiâ informi, vocant, teste Justo Lipsio
 (β) Quam Seneca inter τὸ εἶδος καὶ τὴν ἰδέαν constituit
 differentiam, (γ) Plato ipse, Plotinus, aliique non
 attendentes, utraque voce utuntur promiscue. Ari-
 stotelicum tamen εἶδος longâ hinc distat parasanga. Di-
 cuntur quoque Ideæ Platoni ejusque asseclis: λόγος,
 (cum quo λόγοι σπερματικοὶ s. rationes feminales non
 sunt confundendæ) Mundus intelligibilis (δ) Mens,
 Intellectus, (ε) Animal intelligibile, (ζ) νοητὸν

A 2

καὶ

(β) In Physiol. Stoica L. 1. Dissert. 3. p. 900. Opp. T. IV.
 edit. Vesal. An. 1675.

(γ) Epist. 58. P. II. Oper. p. 383. edit. Amstel. A. 1619. Ha-
 bet aliquam faciem statua, hæc est idos; habet aliquam fa-
 ciem exemplar ipsum, quod intuens opifex statuam figuravit;
 Hæc Idea est. Etiam num aliam desideras distinctionem?
 Idos in opere est; Idea extra opus, nec tantum extra opus,
 sed ante opus. (δ) Philo Libro περὶ κοσμοποιίας p. 4. edit:
 Gen: Δῆλον δὲ ὅτι καὶ ἡ ἀρχέτυπος σφραγίς, ὃν φάμεθ
 εἶναι κόσμον νοητὸν, αὐτὸς ἀν' εἰς τὸ ἀρχέτυπον παράδειγμα,
 ἰδέα τῶν ἰδέων, ὁ θεὸς λόγος. (ε) Vid. Plotinus Ennead:
 V. L. IX. c. 8. p. 561. Interprete Mars. Ficino: Cum igli-
 tur, quod intelligitur, intimum sit, hoc ipsum unum quid-
 dam est & species & idea. Sane est intellectus, intellectu-
 lisque essentia, & idea quælibet ab intellectu non differens,
 sed unaquæque est intellectus, atque omnino quidem intelle-
 ctus communis est species omnes, unaquæque vero spe-
 cies unusquisque est intellectus. (ζ) Laetius l. c.
 p. 87.

(η) τὸ

καὶ νοερά (η) DEus (θ) Ens καὶ ἐξοχήν (ι)
 Jynges, (κ) Venus, Pulchritudo cœlestis (λ)
 Principale Pratum, Campus veritatis (μ) Para-
 difus

(η) τὸ νοητὸν ἔσθι Schola Pythagorica, cui est familiarissimum, mutuò acceptum, de quo vid. Joh. Schefferus de Natura & Constit. Philos. Italicæ c. 8. p. 59. ubi teste Plutarcho εἰς τὴν τῶ ἐνός καὶ ὀνήθῃ ιδέαν τίθεται τὸ νοητὸν. Νοερόν quidem differt ἀπὸ τῶ νοητῶ quod inculcat Joh. Clericus in Indice Philos. ad Stanlejum sub hac voce. Ideæ tamen sensu Platónico non tantùm sunt νοηταὶ sed quoque νοεραὶ, quod expresse docent Oracula Zoroastris S. IV. vers. 117. (θ) vid. Plotinus Ennead. V. L. 4. c. 3. Intellectus, inquit, est & magnus quidam DEus, imò vero non aliquis DEus, sed omnis DEus, inquam secundus. (ι) Vid. Plotinus l. c. I. IX. c. 8. p. 561. Una igitur natura Ens ipsum est atque intellectus, entia & intellectus unum sunt, atque intellectiones, species & Idea actusque sunt Entis. (κ) Vid. Oracula Zoroastris S. IV. ubi conjunguntur Jynges, ideæ & principia. Conf. Stanleji Hist. Philos. Orient. in Joh. Clerici Opp. Philos. T. II. (λ) Stylo Poetico dicta explicat Joh. Picus Comes Mirand. in Dissertat. Platonica Sect. X. seqq: quam recenset Thom. Stanlejus in Hist. Philos. P. IV. p. 366. (μ) τῆς ἀληθείας πεδῖον καὶ λειμῶνα vocat Plato in Phædro vid. quoque Oracula Zoroastris Sect. IV. v. 93. & Joh. Clerici Notæ, ubi ex adducta Procli explicatione patet, ipsum innui intellectum ceu complexum Idearum. Animam enim nostram ex intellectu emanantem in corpus de lapsam, per ὀπισροφήν εἰς εἰσλήν & ἀνοδὸν ἢ ἀνάστασιν ut vocant Pletho & Psellus iterum in intellectum reduci atque evehi, ibique divinis pasci ideis, Platoniorum fuit delirium. Hinc dicitur pratum, in quo beatæ animæ τοῖς νοητοῖς alantur; Nam τροφή τῶ νοητῶ τὸ νοητὸν Oraculi v. 52. Quo intuitu Damalcenus de Pytha-

Pytha-

diffus (γ) Supramundanum Lumen (ο) Quorum appellationum rationes infra adducentur fufius.

§. III. Ut ab ovo rem prius repetamus, quam in vastissimo Idearum campo evagemur prolixius, necesse est. Voce hac Idea primus Plato ufus fuisse dicitur Auguftino, (α) Clerico (β) & M. Jac. Bruckero; (γ) Optime tamen monet Celeb. Jacobus Thomafius: *Platonem quod inventorem Idearum vocare solemus, nemo fic interpretetur, quasi ante Platonem vel hac doctrina, vel id vocabuli inauditum fuerit; Sed ideo id fieri quisque fciat, quia primus Plato hac voce ut magis Poëticâ delectatus, eam ad illas exemplares causas & illustres in humana mente notiones transtulit, & hanc doctrinam ab Ionica secta pro-*

A 3

pe

Pythagora & Platone dixit, eos verfari in campo veritatis ibique ideis divinis, velut pabulo quodam delectari. Verba extant apud Photium Cod: 242. Vid. Joh. Schefferus de Philof. Pythag. c. 8. p. 62. seq. Campum veritatis nominat, quia folas ideas καὶ ἀλήθειαν οὐρα statuit vid. Schefferus l. c. p. 60. (γ) Vid. Joh. Pici Comitris Mirandulæ Diff. Platonica Sect. X. Mentem inquit, ideis exornatam Paradifum antiqui vocaverunt; Sic Zoroaftres ad vitam contemplativam nos invitans: Quærite Paradifum. Conf: quæ ex Plethone & Pello habet de Paradifo Joh. Clericus in Notis ad Oracula Zoroaftres v. 247. (ο) Vid. Stanlejus Hiftor. Philof. P. XIII, Sect. II. c. 2. & II. pag. 1123. & 1128. Ubi explicat de Prima Mente, infinito, incorporeo ac lucido Spatio, intellectualium naturarum beata fede.

(α) Libro octoginta trium Quæst. Q. 46. T. IV. Op. f. 548.

(β) Operum Philof. Logicæ P. I. c. 1. §. 2. p. 10. (γ) in Disputatione Introduct: in Hiftoriam doctrinæ de Ideis §. 3. p. 4. Jenæ A. 1718. habita.

pe in exilium pulsam restituit Græciæ, speciosisque expolivit modis. (δ) Ast ne hanc quidem, quam Celeb. Thomafius Platoni concessit, palmam jure tueri eum puto, cum nec primus vocem hanc ad exemplares transtulerit causas, nec primus Græciæ restituerit. Utramque ei denegamus laudem, laude tamen sua, quod speciosis idearum doctrinam expoliverit modis, eum non defraudantes.

§. IV. Prius quod attinet, Platonem nempe haud primum vocem hanc ad exemplares transtulisse causas, ut probem; Homerum (α) quidem, Proteum & Idotheam ceu prima rerum principia allegorice inducendo ad has ideas alluisse, huc non traham; Majus tamen controversiæ pondus adjicerent Chaldaica, quæ sub nomine Zoroastris circumferuntur, Oracula, nisi eorum antiquitas dubiis esset involuta. In illis enim expressam Idearum fieri mentionem, nemini non ad oculos patet. Hæc vero Oracula Platone antiquiora esse, quamvis infra fusiùs sumus probaturi; Nobis tamen jam non inserviunt demonstraturis, Græcam hanc vocem ante Platonem eodem sensu usu venisse; cum & cognomen, quò Chaldaica inscribuntur, & Pici testimonium (β) satis evin-

(δ) In Oratione de Platonis Ideis exemplaribus, quæ est XIII. Orat. pag. 281.

(α) Odyss. δ conf. Just. Lipsii Physiol. Stoic. L. I. Dissert. IV. p. 841. (β) In Epistola ad Ficinum scripta, quæ exstat in Operibus Joh. Pici p. 249. conf. Cel. Fabricii Biblioth. Græca L. I. c. 36. p. 250. Quæ contra hoc regerit Cel. M. Henr. Gottlieb Schneiderus Di. p. 3. de Oraculis Zoroastris §. 6. p. 67. nondum omnem Pici fidem tollunt & enervant; nec

evincant, ipsa Chaldaico primum idiomate esse conscripta; præterea eorum interpretatio Platonis ætate multo sit recentior. (γ)

§. V. Nondum tamen causa cecidi; sed Timæi Locri & Socratis me tuebuntur nomina. Utrumque Platone antiquiorem fuisse, cum illorum fuerit discipulus (α) ἐξαγώνιον est. Timæi Locri libellus Doricè scriptus περὶ ψυχῆς κόσμου καὶ φύσεως à Proclo servatus adhuc exstat, in cuius statim initio vox Idea occurrit (β) Socratis quidem Scripta hodie exstant nulla, nisi fortean Platonis nomen præ se ferentes Dialogos ei tribuere volueris; (γ) Liceat tamen

nec facile crediderim cum Lambecco in Prodrom. Hist. Lit. L. I. c. VII. Chaldaica hæc dici Oracula, tantum ex eo, quod Auctor, quem venditat, eorum Julianus Θεῶν genere fuerit Chaldaus. (γ) An Berolo prima horum Oraculorum interpretatio sit tribuenda? Jam non inquiramus; sed dabimus cum Patricio, Julianum juniorem, qui sub M. Antonino Philosopho floruit, primum hæc Oracula ex Chaldaico Idiomate in Græcum transtulisse conf. supra citatus Cl. Schneiderus l. c. §. 7. p. 68, 69.

(α) Timæum Locrum in Italia Platoni fuisse auditum testantur Cicero V. de finibus & Tusc. Q. I. & Hieronymus in Apol. contra Ruffin. conf. Cel. Jo. Alb. Fabricii Bibl. Græc. L. 3. c. I. p. 21. §. 31. Socratis vero Icholam frequentasse constat ex Diog. Laërtio L. 3 p. 71. edit. Londin. A. 1664. (β) Conf. Stanleyus in Hist. Philos. P. VIII. p. 802. (γ) Ipse enim Plato scripta sua pro Σωκρατείῳ λόγοις venditat, nec aliorum deunt testimonia conf. Cel. Fabricii Biblioth. Græca L. II, c. 23. §. 30. p. 783.

tamen mihi Aristotelis (δ) testimonio suffulto asserere, Socratem primum ab Heraclito Idearum introducendarum accepisse occasionem. Duos igitur parietes una hac liceat dealbare fidelia; Socrati enim si & vox & doctrina Idearum fuit familiaris; hoc sane quicquid est, gloriæ Socrati cedit, quod ipse, non vero Plato, hanc ab Ionica Secta in exilium fere actam Idearum doctrinam restituerit Græciæ. Nec sane immeritò in scenam hanc prodire jussero ipsum Pythagoram, in cujus Philosophia, τὰ νοητὰ & numeri, quibus Idearum involvebat doctrinam, utramque fere paginam faciebant, ut mox pluribus dicemus. Italicæ quidem nomine Philosophia ejus communiter venit, ut adeò Plato potius hanc doctrinam ex ipsius schola in Græciam transplantasse, videri posset; At ipse Pythagoras genere Græcus, Sami quoque in patria bis scholam aperuit, sicque sine dubio & hoc dogmate suo jam tum Græcia percrebuit. Quamvis enim prima vice paucos Sami nactus Auditores, iter suscipere fuerit coactus; Patriam tamen repetens, majorem in sui admirationem rapuit omnes, ut eorum, qui Philosophiæ operam navarent, plurimi atque optimi quivis, ipsius studio Samum se contulerint, ad ejus disciplinam admitti desiderantes. (ε) §. VI.

(δ) Metaphys. L. XIII. (ε) Vid. Stanleji Hist. Philos. P. VIII c. VI. p. 667. & c. IX. p. 670. Priori vice Pythagoras Samo discedens, referente Jamblichō in Vita ejus c. V. & VII, Delum omniaque, in quibus Oracula essent, Loca petiit; Posteriori vero in Italiam se contulit. Idem quoque testimonio Strabonis statuminatur, qui L. XIV. p. 638. Pythagoram, inquit, ætate Polycratis, cum gli centem videret Tyrannidem, patriâ urbe excessisse, atque in Ægyptum & Babylona abiisse; domumque reversum, cum Tyrannidem adhuc durare videret in Italiam abivisse.

§. VI. Relicta voce pedem promovemus ad ipsam Idearum doctrinam, quâ visibilis hujus mundi eorumque, quæ hic ambitu suo complectitur, exemplaria invisibilia, mutationis expertia, & sempiterna in DEO fuisse ab æterno, tanquam essentias intellectuales & spirituales, Platoniorum docuerunt scholæ. Hujus fœtusne dicam, an abortus? natale solum non esse Græciam, sed ejus Genealogiam à multis retro seculis repetendam esse, non nisi hospiti in historia Philosophica ignotum esse potest. Quibus vero Genitoribus primam adspexerit lucem hæc cerebri-
na progenies, altioris est indaginis. Non desunt, qui, ut quam maxime antiquitatis palmam huic doctrinæ vindicent, natalia ejus in ipsis divini Mosis scriptis, (α) sed infelicius quam nodum in scirpo, quærunt, & invenisse sibi videntur. *Nam quod Justinus Martyr & Clemens Alexandrinus è lectione librorum Mosis Platoni hanc notitiam advenisse, credunt, amori potius, quo hi Patres & Platonem & Ideas ejus persecuti sunt, quam veritati tribuendum existimaverim* (β) Rabbini quoque, quorum mentionem
B facit

(α) Cum quibus de antiquitatis principatu contendere, nulli profanorum scriptorum vel cum qualicumque genuinæ veritatis specie licet, cum hæc Homeri, quò antiquiorem Scriptorem ipsi Ethnici non agnoscunt, teste Sexto Empirico I. adv. Mathemat. p. 41., ætatem longissimè superent vid. Mornæus de Verit. Relig. Christ. c. 24. n. II. & Huetius in Demonstr. Evang. Propos. IV. (β) Mea hic facio verba Jacobi Thomasi in Orat. de Ideis Platonis p. 283. Cum Justino Martyre & Clemente Alexandrino eandem inflat tibiam Eusebius in Præpar. Evang. l. XI. p. 320. Olim, inquit à Mose
species

facit Cel. Jacobus Thomafius (γ) è Lacunis Platonis illatas potius Scripturæ Sacræ, quam innatas venantur Ideas. Nec felicior est Philo Judæus in eruendis ex S. Scriptura Ideis, ut recitata ejus verba (δ) Dionysius Petavius (ϵ) meritò hoc claudat epiphonemate: *Hæc sane ridicule. Nam DEum mere Platonicum facit, ac de nugis istis parùm opportune garrientem, & paulo post: DEum introducit, tanquam Platonis discipulum quempiam, falsa & absona de Ideis, quasi jam usu tritis & appellatione ista cognitis proferentem.*

§. VII.

Species ejusmodi & exemplaria esse significata, cùm ante lucem & sidera, aliud lumen ac solem à DEO facta esse prodidit; Solem, inquam, corporis expertem, neque aspectabilem. Vide quoque Clem. Alexandr. Stromat. L. IV. p. 403. edit. Hein: (γ) l. c. p. 293. seq. ubi ex Voisini L. II. Theol. Jud. c. VI. p. 231. seqq. ad Verba Genes. I. vidit DEus lucem, quod esset bona, hunc Rabbiorum allegat commentarium: Ecce sapientes omnes uno consensu docent, ejusmodi lucem non esse lucem sensibilem, sed per eam designari lucem spiritualem, i. e. mundum intelligentiarum separatarum, quas intellectus humanus capere non potest, ait R. Juda, filius R. Simeonis. Tum R. Abin Levita dixit, hanc lucem antecessisse in ratione causæ reliquis, quæ creata sunt, tanquam instrumentum opificii DEI, quomodo dicit Philosophus, DEum respexisse mundum intelligentiarum separatarum, & per eas produxisse ea, quæ sunt. (δ) ex Libro ejus I. de Monarchia p. 817. Edit. Græco-Latin. Paris. (ϵ) Dogmatum Theol. T. I. L. IV. C. IX. p. 190. §. 11.

§. VII. Tantum igitur abest, ut è limpido verbi divini fonte profluxerint Ideæ, ut potius è putidis Ethnicæ Philosophiæ ejusque Chaldaicæ & Ægyptiacæ Lacunis Plato sua irrigaverit arva. Faventiori enim gaudet veritate, quod de origine hujus doctrinæ ante Platonem, pronuntiat Cel. Jac: Thomafius (*) *Idearum*, inquit, *doctrina ante Platonem Pythagoræ fuit, ante Pythagoram Aglaophemi, ante hunc Orphei, ante Orpheum Ægyptiorum, ante Ægyptios Chaldæorum.* De singulis dispiciamus, quomodo doctrina hæc eorum redoleat Philosophiam.

§. VIII. Ægyptiis, quoad antiquitatem Chaldæos præfert Thomafius, idque haud immeritò (a) Nobis igitur quoque primùm quæstio erit enodanda: An doctrinæ hujus Platonicæ de Ideis vestigia quædam haud obscura in Chaldæorum existent Philosophia? Quodsi Oraculis Chaldaicis à Zoroastre nomen sortitis fides haberi posset indubia, res esset in vado; Non tamen penes omnes eadem illorum valet auctoritas. Celeberrimus olim Lambecius (β)

B 2

Oracula

(*) l. c. p. 183.

(a) Ægyptii quidem Chaldæis primas reddere dubias nulli dubitavere, Chaldæos coloniam esse Ægyptiacam, quæ sibi eruditionem omnem deberet, causantes; Sed qui minus præjudiciis laborabant, Magos Chaldæos Ægyptiis antiquiores affirmabant. Vid: Josephus Antiquit. L. I. c. 9. & antiquissimum Doctorum genus confitebantur cum Cicerone l. I. de Divin: conf: Gerhard. Joh. Vossius de Sectis Philos. l. I. c. I. §. 4. (β) in Hist. Liter. Prodrom. L. I. c. VII, p. 91.

Oracula hæc spuria & supposititia esse magno evincere conamine allaboravit, cujus vestigia preffit Cl. Schneiderus, præeunte Lambecio putans, Oracula hæc seculo demum secundo Chaldæum quendam Julianum juniorem Θεῶργον proprio finxisse Marte (γ) Quæ sententia licet magni Nominis Virum habeat Patronum; Mihi tamen non minoribus suffulto auctoritatibus

(γ) In Disp. de Oraculis Zoroastris §. 7. p. 67. Argumenta, quibus genuinam Oraculorum antiquitatem impugnat, parum habent roboris. Primum deductum est ab indole styli, quem Platonismum prorsus sapere, operose evincere satagit; Sed faciles in hoc concedendos habebit; Positâ licet hac convenientiâ, remanet tamen quæstio, numne Plato Zoroastris linguam stylumque sit imitatus? Hujus enim Sputum lingere Platonem, quid prohibet? Alterius argumenti cardo in eo versatur, quod Oracula hæc Christianæ religioni sint accommodata; Ast quam distent æra lupinis, nullo negotio dijudicabunt, quibus placita Christianorum cum hisce deliriis conferre, volupe est; Quæ de Trinitate garrunt inepte Oracula, ita sunt comparata, ut iis, qui διὰ τὴν ἕξιν αἰσθητήρια γεγυμνασμένα habent, fucum facere prorsus nequeant. Cur non & ante exortam religionem Christianam ita desipere potuit Ethnicus? Reliquias fortean παρὰ παραδοσεῶν tenebris corrupti sui intellectus obfuscans, Male quoque cohærent, quæ affert Cl. Schneiderus; Nam p. 68. dicitur, factum esse, ut ex præpostero & immaturo gentes convertendi studio à Philosopho quodam Christiano hæc consuerentur Oracula; Deinde tamen Auctorem hujus fabulæ constituit Julianum Chaldæum Θεῶργον; Hunc vero quo jure Christianis Philosophis annumeret, me quidem fugit.

(δ) Post

ritatibus probare se non potuit omnino. (δ) Ab omni enim verisimilitudine abludit, Plotinum, Porphyrium, Jamblichum aliosque Platonicos Oracula hæc nuper demum conficta tanti fecisse, ut quasi ex Tripode dicta, quò suis fidem facerent dogmatibus, allegassent, cum aliàs spurias Zoroastris quoque nomen præ se ferentes Apocalypses rejecerint unanimiter. (ε) Accedit quod λόγια hæc Zoroastris etiam Juliano hoc antiquiorum testimoniis innotescant; Laudantur enim à Nicolao Damasceno in Excerptis Peirescianis, (ζ) & teste Plinio (η) Hermippus Smyrnæus, qui sub Ptolomæis claruit, Zoroastris versusum centum millia explanavit. Ambabus quidem largimur, Oraculorum, qualia nunc carminicè (θ) existant, Auctorem κτὲρ τὸ ἐηλὸν non esse Zoroastrem illum Bactrianum, B 3 (ι) mul-

- (δ) Post Patricium, Cornelium Agrippam, Kircherum, Jessenium à Jessen, & Ursinum Oracula hæc defendit Stanlejus in Hist. Philos. Procem. in Orac. Zoroastr: p. 1176. & Cel. Fabricius in Biblioth. Græc. I. I. c. 36. §. II. p. 251. (ε) Vid. Plotinus Ennead. II. L. IX, Gnosticos refutans & Porphyrius in Vita Plotini c. XVI. (ζ) p. 461. conf. Fabricius l. c. verba ipsa recitat Cl. Schneiderus l. c. p. 70. §. 7. quæ hic apponere non vacat. Quæ ad testimonium hoc regerat, non habet Cl. Schneiderus, nisi quod historiæ circumstantias aliter referant Herodotus, Diodorus Siculus, & Plutarchus; Verum quid hæc aliarum circumstantiarum diversitas facit ad suspectam reddendam mentionem Oraculorum Zoroastris? (η) L. XXX. c. I. conf. Stanlejus l. c. P. XIII, S. I. c. 3. p. 1115. (θ) Zoroastrem nihil carmine scripsisse, sed merâ profâ affirmat Thom. Hyde de Religione Persarum p. 340. Cujus tamen sententiæ æque incerta ac oppositæ sunt fundamenta.

(1) multaque falsa forte irrepsisse, cum sit cento ex pluribus collectus, Patricio aut plane non, aut indiligenter indicante Auctores, ex quibus singula hauserit; (x) Sunt tamen Platone longè antiquiora monumenta veteris doctrinæ Magorum Chaldaicorum.

§. IX. Ex hisigitur Oraculis si de proposita quæstione iudicium est ferendum; Facilis enascitur decisio, Ideas hæcæ Platonicas Chaldaicæ Magorum Philosophiæ esse propaginem. Clare satis de illis agunt Oracula: (a)

*Mens Patris striduit, intelligens, indefesso consilio,
Omniiformes ideas, fonte vero ab uno evolantes
Exsilierunt; à Patre enim erat & consilium & finis.*

Et post pauca:

*Sed divisæ sunt, intellectualem ignem sorte nactæ,
In aliàs intellectuales; Mundo enim Rex multi formi
Proposuit intellectualem typum, incorruptibilem, non ordine
Vestigium properans formæ (b) prout mundus apparuit*

Omni-

(1) Multos enim fuisse Zoroastres, in confesso est conf. Cl. Schneiderus Disp. I. de Nomine & Vita Zoroastris §. 6. p. 12. seqq. Cuinam vero, quæ circumferuntur, scripta tribuenda sint? non adeò liquido constat, Perso-Medo, qui Darii Hystaspis temporibus inclaruit, ea majori cum verisimilitudine attribui posse, statuit Cel. Fabricius l. c. p. 245. (x) Vid. Clericus in Procem. Notarum ad Orac. Chald.

(a) Versibus 100--110. &c. Sect. IV. juxta edit. Stanleji & Olear.

(b) Sensum hunc esse colligo: materiæ non ordine s. inordinato motu agitatae, (ab æterno enim materiam confuso motu actam fuisse, statuebant Platonici) & informi, ut apparere non posset, DEum vestigia i. e. imitamina, simulacra & umbras æternarum formarum s. idearum impressisse, quò factò mundus apparuerit visibilis.

Omnigenis ideis donatus, quarum unus fons,

Ex quo strident divisa alia

Immense, percurrunt circa mundi corpora,

Deinde vocantur: ἔννοιαὶ ὑπερὰ διὰ πηγῆς παλαιῆς

Et versa 98. τὰ ἐμφανῆ μὴ μῆματα τῶν ἀφανῶν ἐργαζόμενα

Synonymico quoque nomine appellantur Jynges v. 117. quas Pletho (γ) interpretatur: sunt intellectuales species (νοητὰ εἶδη) à Patre perceptæ, quæ & ipsæ intelligunt, excitantes notiones ineffabilibus consiliis. His etiam verbis Proclus, cum ea quasi Oracula Deorum protulisset, ait confirmari sententiam Platonis de Ideis. Quod facile colligi potest, si cum sententia Platonis conferre hæc placuerit. Quantum enim assequi possum, Oraculorum sensus huc redit: Mentem Patris secundam (δ) secundæ Triadis quasi caput, intelligendo ex se genuisse substantias intellectuales à se invicem diversas & omnium rerum formas in se continentes; Has ideas conjunctim sumtas in uno fonte suo sc: Mente esse typum quen-

(γ) Vid. Stanlejus l. c. P. XIII. Sect. II. c. V. p. 1125. (δ) Duas enim Mentem memorant Oracula v. 81. Sub duabus Mentibus vivigenius fons continetur animarum. Prima mens pertinet ad primam summamque Triadem, quævis namque Trias hæc tria continet: Patrem, potentiam & mentem ut testatur Anonymus scriptor Compendii de Doctrina Chaldaica. Hinc prima Mens dicitur: vers. 39. & 40. Terminus Paternæ profunditatis, qui non progressus est, sed mansit in Paterno profundo & adyto. Secunda Mens videtur quasi Pater & caput secundæ Triadis, δημιουργός & Creator mundi. Pater enim perfecit (sc. mediate) cuncta, & Menti tradidit secundæ, quam primam vocant hominum gentes vs. 27. & 28. vid: Notas Clerici ad hos versus. Et hanc Mentem secundam fontem immediatum Idearum esse, colligo, quam Plotinus semper Νῆς & Intellectum Idearum receptaculum quasi & domicilium vocat.

quendam intellectualem & incorruptibilem mundi visibilis, quinimo opificem, qui ipse agens mundum fabricatus est vers. 82. Ubi vero exsilierunt ex fonte, divisa, circa corpora versantes, cuius corpori suam induunt formam, sicque imitamina visibilia invisibilium efficiunt. Ovum ovo similis esse non potest, quam hæc somniis Platonis, quæ proin, ubi fuerint obscuriora, hinc lucem scenerari possunt.

§. X. A Chaldæis ad Ægyptios transimus, horum quoque Sapientiæ adyta perscrutaturi, num & apud illos Idearum doctrina invaluerit? Inclytum Ægyptiacorum mysteriorum Doctorem Hermetem s. Mercurium Trismegistum in partes meas si traxero, omnem quidem nec incurram, nec evitabo censuram. Hujus enim in libro, quem Poemandrum inscriptio appellat, non Ægyptiacam Mercurii doctrinam, sed partim Græcam è Platonis & Platoniorum libris, partim Christianam è libris sacris petitam contineri, multis exemplis probat Is. Casaubonus (a) Radulphus tamen Cudworthus non diffitetur, in hisce scriptis passim inspersas esse vere antiquas Ægyptias δόξας, etsi Platonico more expressas; (β) Quem sane in censum etiam veniet doctrina de Ideis, quarum disertam facit mentionem (γ) Μίαν, inquit ἐν ὁ θεός

(a) Exercit. I. ad Baronium p. 71. seqq. (β) in Libro Anglico de vero Systemate νοητῶν Univerſi p. 327. & 506. (γ) In Libro XVIII. ὅτι ἐδὲν τῶν ὄντων ἀπόλυται, ἀλλὰ τὰς μεταβολὰς ἀπωλείας καὶ θανάτου πλατῶνται λέγουσι. Juxta editionem Venetam Patricii recusatam Londin. An. 1628.

Θεὸς ἔχει ἰδέαν, ἣτις ἐστὶν αὐτῆς ἰδία, ἣτις ταῖς ὕψεσιν ἔχει ὑπο-
 στήν αὐτῶν, καὶ πάσας διὰ τῶν σωμάτων δεικνύσι & pau-
 lo post: πάντα ἐστὶν ἐν τῷ Θεῷ ἔχει ὡς ἐν τάπῳ κείμενα, ἀλλ'
 ἐν αὐτῶν φαντασία citante Justo Lipsio (δ) Cum
 præterea Plato Ægyptum quoque peragraverit, Sacer-
 dotum ibi familiaritate & informatione usus, Diogene
 Laërtio (ε) & Cicerone (ζ) testibus; Non
 est absolum, illum hujus quoque doctrinæ de Ideis
 notitiam inde hausisse; Certe Ægyptiis non ignotam
 eam fuisse, fufius te docebunt Kircherus (η) &
 Jamblichus. (θ)

§. XI. Orphei quoque & Aglaophemi
 Thracum Philosophorum eandem fuisse Idearum Do-
 ctrinam, clarius pateret, si superessent scripta Syriani
 & Procli; Utrumque enim Svidas refert scripsisse
 συμφωνίαν Ὀρφέως, Πυθαγόρα καὶ Πλάτωνος; Haud tamen
 obscure idem innuit Jamblichus in vita Pythagoræ (α)
 referens, Pythagoram ab Aglaophemo & Orptheo di-
 didisse, τὴν ἀριθμῶν ἐσιαναΐδιον εἶναι; Numeri vero Py-
 thagoricis idem significabant, quod Platonicis Ideæ.
 Proclus quoque testatur (β) doctrinam Pythago-
 rorum de principiis esse Ὀρφικὰς παραδόσεις; Hæ
 vero ἀρχαὶ pariter coincidunt cum Ideis Platonicorum.

C

Nec

(δ) l. c. p. 901. (ε) l. c. l. 3. p. 71. lit. D. ex Italia
 in Ægyptum ad Prophetas venit. (ζ) L. V. de fin. Cur
 Plato Ægyptum peragravit, ut à sacerdotibus Barbaris nu-
 meros & cœlestia acciperet? vide Thomæ Aldobrandini No-
 tas in L. III. Laërtii p. 91. (η) in Oedip: Ægypt. T.
 II. P. II. class. XII, c. 5. (θ) de Mysteriis Ægypt, L. III.
 c. 21. p. 170, 171.

(α) p. 135. (β) in Timæum L. V. p. 291.

Nec ineptè huc quadrant, quæ Varro utrem magnam & religiosam aperit apud Augustinum (γ) se tria principia apud Samothracas reperisse; *In eorum, inquit, simulacris multis indiciis collegi, aliud significare cælum, aliud terram, aliud exemplar rerum, quas Plato Ideas appellat; Cælum Jovem intelligo, terram Junonem; Ideas Minervam; Cælum, a quo fiat aliquid; Terram, de qua fiat; Exemplum, secundum quod fiat.*

§. XII. Propius ad Platonem accessuris, Pythagoram &, qui nomen ab ipso acceperunt, Philosophos sicco præterire foccò nefas esset. His enim Præceptoribus Platonem in hac præcipue doctrina usum esse, plurima Veterum testimonia vix dubitare nos sinunt. Sic refert Laërtius (α) & totidem verbis Hesychius Illustris: (β) *Μίξιν ἐποίησατο ἢ τε Ἡρακλειτείων λόγων, καὶ Πυθαγορικῶν, καὶ Σωκρατικῶν. Ταῦ μὲν γὰρ εἰσθητὰ, καὶ Ἡράκλειτον; Ταῦ δὲ νοητὰ, καὶ Πυθαγόραν, ταῦ δὲ πολιτικὰ καὶ Σωκράτην ἐφιλοσόφει.* Similiter Apulejus: *Quamvis ei de diversis hæc essent Philosophiæ membra suscepta; Naturalis ab Heracliticis; Intellectualis à Pythagoreis; Rationalis & moralis ex ipse Socratis fonte* (γ) Sunt autem procul dubio nec in sensibilibium rerum

(γ) De Civit. DEi I, VII, c. 28. conf: Just. Lipsius l. c. p. 902.

(α) l. c. p. 72. l. A. Heraclitianos sermones, cum Socraticis, Pythagoricisque miscuit. In his enim, quæ sub sensum cadunt, Heraclitum; in Intellectualibus, Pythagoram, in Politicis Socratem secutus. (β) Aliàs Milesius, qui vixit temporibus Anastasii, in Compendio de Vitis Philos:

(γ) Vld. Ægyd: Menagii Observationes in Diog. Laert. l. 3. p. 85.

rerum numero Ideæ, nec civilium locandæ, sed intelligibilium, quas Pythagoræ acceptas retulit Plato. Nec ea, quæ Pythagoram docuisse memoriæ prodiderunt alii, (δ) abhorrent ab hac Platonis doctrina, sed maximè conspirant. Nam in classes quasi duas cuncta divisit Pythagoras, quorum alia τὰ κυρίως ἢ ὄντως ὄντα vocavit, aliὰ τὰ ὁμωνύμως ὄντα; Prioribus solis veritas inest, auctore Pythagora; De his mentem Pythagoræ explicat Nicomachus (ε) *Ea, quæ sunt, definiēbat, quæ secundum idem, ac eodem semper modo sunt perfectæ, & nunquam, ne minimo quidem temporis momento, immutantur; Hæc vero esse expertiæ materiæ, ac quorum per participationem cætera, quæ equivoce dicuntur esse, sunt ac dicuntur. Corpora & materialia in perpetuo fluxu ac mutatione esse, imitantia naturam ac proprietatem substantiæ æternæ. His sunt gemella, quæ habet Jamblichus. (ζ) Non aliter*

C 2 fane

(δ) Pythagoræ enim nullum, quod pro genuino agnosceretur, ingenii monumentum ad nos pervenit conf. Porphyrius in Vita Pythagoræ p. 40. & Augustin. de Consensu Evang. c. VII. l. I. Aurea Pythagoræ Carmina non ipsius, sed Lysidis sunt Pythagorici conf. Gerhard. Joh. Vossius de Sectis Philos. c. IV. p. 33 §. 12. Leoni vero Allatio, qui inter recentiores operosius Pythagoræ scripta asserere conatus est in Dialogo Paradoxo satisfacit. B. Cel. Godof. Olearii Exercitatio Dialogo illi opposita Lips. 1696. Doctrina igitur ejus petenda est ex Discipulis & Sectatoribus & Biographis ejus. (ε) in Arithmet. Initio conf. Schefferus l. c. c. 8. p. 57. Vid. Morhoff. Poly-Hist. T. II. l. I. p. 13. (ζ) In Vita Pythagoræ: ὄντα δὲ ἔλεγε (sc: Pythagoras) τὰ αὐτὰ καὶ αἰδία, καὶ μονοδρασικὰ, ἅπερ ἐστὶ τὰ ἀσώματα; ὁμωνύμως δὲ λοιπὸν ὄντα καὶ μέλοχην αὐτῶν ἔτω καλεῖσθαι.

sane Ideas definiebat Plato, quam ejusmodi substantias æternas, quarum participatione & imitatione (¶) reliqua visibilia sunt ac dicuntur æquivoce. Hæc simpliciter ὄντα Pythagoræ quoque audiunt νοητά. Sic enim de eo Plutarchus (θ) testatur disertè. Hinc τὰ ὄντα καὶ νοητά Pythagoræ alio tantum nomine Ideas vocavit Plato. Huc quoque faciunt Pythagoræ Numeri, (ι) qui pariter respondent τῶν ιδέων. Provocho inter alia ad clarissima Jamblichi verba. (κ) *Pulchrum quidem, ajebat Pythagoras, esse Univerſi faciẽm & siderum, si quis velit contueri ordinem; Sed hoc secundum communicationem ejus, quod est primum ac intelligibile. Primum autem Pythagoræ dicebatur natura Numerorum, rationumque, quæ in omnibus cernitur, & secundum quam omnia sunt composita scite ac ornata convenienter.* En! eadem sunt Pythagoræ: Primum, intelligibile, & natura numerorum rationumque, λόγων, sic enim ideæ λόγοι quoque vocantur Platonicis.

§. XIII. Reliquos quoque Pythagoricos in eandem ivisse sententiam, ut demonstrem, Epicharmi

(¶) Vid: Plotinus Ennead. V. l. IX. c. V. p. 559. (θ) Lib: adv. Coloten. Aliud, inquit, esse opinabile aliud intelligibile. Intelligibile est æternum, integrum temper, semperque quiescens sui que simile. In Idea Unius & Entis ponit intelligibile. (ι) Ego, quod numeros Pythagoræ attinet, existimo, Pythagoram illis usum fuisse, ut Ideis suis Platonem, sineolis suis Chinenses, inquit Morhoff Poly-Hist. T. II. l. I. c. 2. §. 4. p. 14. add. Joh. Meursius in Denario Pythag. & Petrus Bungus in libro de Mysteriis numerorum. (κ) Conf. Schefferus l. c. p. 62.

charmi, Parmenidis & Timæi Locri exempla sufficiant. Ex Epicharmi (α) scriptis Platonem ideas suas hausisse ex Alcimo probat Laërtius (β) Epicharmi tamen, quos citat, versus Delio natatore indigent Interprete (γ). Parmenidem (δ) in partes Platonis Plotinus (ε) trahit: *Atqui sermones ejusmodi (de Ideis intelligit) non esse novos neque nuper inventos, sed quondam dictos fuisse, licet non explicatos; idque testimoniis comprobari asserentibus, opiniones ejusmodi esse priscas. Parmenides igitur prior ejusmodi opinionem attigit, ubi in idem Ens intellectumque reduxit, atque ipsum Ens in rebus sensibilibus minimè collocavit, dicens: intelligere est idem quod esse, idque immobile vocat; & quamvis adjungat τὸ intelligere, remouet tamen ab eo omnem corpoream motionem, ut eodem semper modo maneat. Quæ lucem capient, si in animum revocaveris, τὸ ὄντα & νοητά Pythagoræ idem denotare; Hoc enim sibi Parmenidis volunt verba: Intelligere est idem quod esse; Cujus tenoris quoque sunt Plotini: (ζ) Intellectus essentia ipsa est visio.*

C 3

Ad

- (α) Epicharmum hunc Philosophum, Coum, à Comico diuersum, quem Laërt: L. VIII. p. 232. Pythagoræ Auditorem describit, observat Aldobrandinus in Notis ad Diog. Laert. L. III. p. 91. quem Vossius de Poët. Græc. eundem esse existimat. add: Menagii Observ. ad h. I. p. 86. (β) L. III. p. 72. Lit. C. (γ) Vid. Is. Casauboni & Ægyd. Menagii Observat; ad h. I. Laërtii. (δ) Discipulus primùm Xenophanis, quem Pythagoræ contraria statuisse decreta refert Laërtius l. IX. p. 241. Præceptorem tamen hunc non secutus, sed à Diochæte Pythagoricis imbutus doctrinis dicitur l. c. p. 242. (ε) Ennead. IV. c. VIII. p. 489. (ζ) Ennead. V. l. 2. c. I. p. 506.

Ad Timæum Locrum quod attinet, nihil relinquitur dubii, cum liber ejus de Anima Mundi & Natura testis sit indubius; In hoc ita clare: (η) *Universa vero esse Ideam, materiam, & quod sensui expositum est, velut ex his natum; Et illam, sc: Ideam, esse ingenitam* (θ) *& immobilem & manentem, & ejusdem naturæ, & intelligentiæ subjectam, & exemplum eorum, quæ generantur, & quæ in mutatione sunt; Tale enim quiddam Ideam & dici & intelligi.*

§. XIV. Inoffenso jam pede ipsum aggressuri essemus Platonem, cum Præceptoris ejus Socratis mentio jam injecta sit §. V; (α) *Nisi adhuc occasionem*

(η) Ex editione & interpretatione Jani Cornarii Basil. A. 1561. Novissima, post Thomæ Galei in Opusculorum veterum collectione Cantabr. A. 1671. & Amstel. 1688. Editio est B. Godofr. Olearii in Stanleji Hist. Philos. Orient. A. 1711. Hunc tamen Timæi Librum non usque adeo plenam mereri fidem judicat Morhoff. l. c. p. 13. §. 3. (θ) Sic quoque Plato teste Cicerone in Oratore c. 3. Ideas negat gigni & ait semper esse, vid: Plat: in Timæo cum tamen alibi Ideas Boni filium & partum appellet, in Republ. Dial. VI. Opp. p. 642. Plotinus vero Ennead. V. l. 2. c. 1. p. 494. Ideam dicit progeniem Unius primamque genituram. Sed observat hic Theophilus Alethinus, (quem Joh. Clericum esse accepimus) in Notis ad Dionys. Petavii Dogmat. Theol. T. II. L. I. c. 1. p. 17. *Τὸ γεννᾶν καὶ ποιεῖν* s. creare sæpius Platoni idem significare, ut ad eam Idea cum dicitur *ἀγέννητος*, verti debeat, increata, s. sine ortu & initio; Generationem enim hanc æternam putasse, necesse est.

(α) His, quæ §. V. diximus adde testimonium Plutarchi de Placitis Philos. L. I. c. 3. de Principiis: *Σωκράτης Σωφρονίσκος Ἀθηναῖος, καὶ Πλάτων Ἀρίστων Ἀθηναῖος (αἱ γὰρ περὶ πάντος ἑκατέρω δόξαι) τρεῖς ἀρχαί, τὸ θεόν, τὴν ὕλην, τὴν ἰδέαν λέγουσι.*

tionem cerebrini hujus Idearum figmenti penitus inquirere animus esset. Fundamento non destituitur, quam Famigeratissimus profert Clericus, (β) conjectura. Cum antiquissimi, inquit, Philosophi agerent de Ideis, quò nomine significabant, ut videtur, abstractas omnium rerum notiones, quæ divino Intellectui obversabantur, antequam quicquam crearet; Ita interdum loquebantur, quasi ejusmodi notiones naturæ quædam seorsim existentes fuissent. Quò factum, ut Plato, alique eum sequuti, Ideas existimarint esse, ex eorum sententia, substantias quasdam. Dubitandum enim non est, quin ex traditione Majorum & fama & commercio cum Hebræis Ethnici acceperint, DEum Præscientiâ suâ ab æterno omnia novisse ac prævidisse, quæ in tempore creavit; De his igitur notionibus intellectui Divino ab æterno obversantibus cùm terminos abstractorum adhiberent; Facili inde negotio, abstracta hæc in essentias & per se subsistentes naturas convertendi occasionem occæcata Ethnicorum arripuit ratio; Quem in modum res in aliis exemplis se habuisse, clare cernitur. Sic Attributa DEI, amorem, justitiam, Providentiam, Sapientiam, mirâ μεταμορφώσεσιν ceu personas totidemque DEos in Scenam produxerunt; Hinc Amor apud Hesiodum (γ) pulcherrimus inter immortales DEos. Hinc Themis, Fatum, Fortuna, Minerva, & quis recenseret omnes? Aliam adhuc, quæ tamen adductæ non contradicit, ansam comminiscendi Ideas Socrati fuisse, refert Aristoteles (δ) Cratylus nempe ex Heracliti familia

(β) Artis Criticæ Vol. I. P. II. S. 2. c. 4. S. 4. p. 421. (γ) in Theogonia vers. 120. (δ) Metaphys. l. XIII. 4 & 9.

milia Philosophus (e) hæc sensibilia|revera non esse, sed fieri tantum, hoc est, fluere jugiter ac moveri docebat; Quibus positis certa omnis tolleretur scientia, & Scepticismo patulæ panderentur fores; Socrates igitur hæc quoque pro veris amplexus, ut tamen apodicticas veritates, hac doctrina pessum ituras, ab interitu assereret; Universales quasdam rerum essentias stabiles & æternas præter hæc sensibilia sibi admitendas esse animadvertit; Hincque enatæ ipsi sunt Ideæ, ut & Heraclitianam simul ac suam de certa scientia hypothesin factam servaret tectamque. Nondum tamen universales essentias, ab ipsis rebus singularibus, quarum essentia essentia, separasse & avulsisse; Sed in hoc à Socrate discessisse Platonem accusat Aristoteles.

§. XV. Nihil amplius impedit, quo minus de ipsa mente, quam de Ideis fovit Plato, sumus solliciti. Ast hic nos spissis immergimus tenebris & tot diversarum sententiarum huc illucque agitamur fluctibus, ut, ubi stabilem figamus pedem, vix inveniamus. Adeo sibi ipsi non constat Plato & obscuris rem involvit subtilitatibus, ut verus ejus sensus eminentioris mentis Eruditis vix suboleat. Accidit hic, quod est somnio, quo moribundus Plato in Cygnum converti, atque ab arbore in arborem transvolitando, aucupibus molestiam creare visus est, vaticinabatur Simmias Socraticus, fore, ut illum, qui deinceps exponere gestirent, haud omnino capere valerent. Aucupibus enim similes sunt Interpretes, mentem antiquorum explorare nitentes. Capi autem Plato propterea nequit, quod

(e) Conf. Dionys. Petavius Dogm: Theol: T. I. L. IV. C. IX. p. 188.

quod sermones illius, quemadmodum & Homerici, pby-
sicè, ethicè & theologicè, & ut summatim dicam multi-
fariàm accipi posse videntur, referente Olympiodoro
(α) Hanc obscuritatem in eo quoque reprehendit
Laërtius (β): *Isdem, inquit, nominibus utitur ad
diversas res significandas; Sæpe etiam diversis nomini-
bus idem significat; quin etiam contrariis vocibus uti-
tur ad idem significandum; sic ideam nec moveri vult,
nec manere, idemque unum esse & multa.* Præcipuè
hæc de Ideis doctrina multum habet caliginis, ut haud
immeritò in Proverbium abierint Platonis numeri. (γ)
Periculum tamen faciemus, quidnam senserit de Ideis
Plato, exploraturi.

§. XVI. Ut ordine vero procedamus, in
anteceffum varia vocis Ideæ apud Platonicos acceptio
eruenta est ac evolvenda. Duas Idearum classes con-
stituit Jacobus Thomafius, (α) quarum alias divi-
nas & exemplares, alias humanas & scientificas ap-
pellat. Sed inadæquata hæc est divisio, nec omnem
exhaurit Idearum doctrinam. Triplices esse, asserit
Marsilius Ficinus: (β) *Formæ quidem aliæ omnino
sunt conjunctæ corporibus, aliæ penitus segregatæ; Illæ
naturales; Hæ divina vocantur, sunt & mediæ, con-
junctæ*

(α) In Vita Platonis versa & illustrata à Jacobo Windet, quæ
habetur in Diog. Laërt. edit. Londin. 1664. (ζ) l. c. p.
84. (γ) cum quibus pari ambulant passu ejus Ideæ. Hinc
Cicero VII. ad Attic. 13. *Ænigma Oppiorum ex Velia non
plane intellexi, est enim numero Platonis obscurius.*

(α) l. c. p. 278. (ζ) in Epist. VII. Platonis Argum. Opp.
Platonis Jani Cornarli edit. A. 1561. p. 984.

junctæ quidem quodammodo, & quodammodo separabiles, i. e. rationales animæ, inter divinas & naturales mediæ. Quas Thomafius vocat scientificas, Ficinus dicit rationales & medias; Addit vero naturales; Ast ne hoc quidem ternario acquiescimus numero. Sic enim distingvit Pfellus: ἰδέας νομίζουσιν μὲν τὰς τῆ πατρὸς ἐννοίας, νυν δὲ τὰς καθόλου λόγους φυσικὰς, καὶ ψυχικὰς, καὶ νοητὰς, νυν δὲ τὰς ἐξηρημένας τῶ ὄντων ὑπάρξεις. (γ) Τὰς τῆ πατρὸς ἐννοίας divinas significare Ideas, nemo ibit inficias; An vero differant λόγοι φυσικοὶ, ψυχικοὶ & νοητοὶ? in utramque adhuc ventilari posset partem; Diversi tamen esse, mihi omnino videntur. Λόγοι φυσικοὶ sunt, quas Ficinus appellat formas naturales cum corporibus conjunctas; Imitamina, imagines, simulacra, & umbras dicere amant Platonici. (δ) ψυχικοὶ vero λόγοι sunt Ideæ, quas continet anima mundi, de quibus agit Plotinus (ε) Νοητὰς tandem putamus esse rationales animæ

(γ) Ultima verba: τὰς ἐξηρημένας τῶ ὄντων ὑπάρξεις vertit Just. Lipsius Physiol. Stoic. l. 2. Dissert. 3. abstractas à rebus substantias; Sed haud accurate ex mente Platoniorum; Non enim à rebus, ἔστιν, abstractas esse ideas, sed ipsas solas vera esse Entia statuebant vid. Plotinus Ennead: IV. p. 485. quamvis à materia omnino abstractas putarent; Hinc verendum potius; abstractas Entium subsistentias i. e. Entia à materia abstracta per se subsistentia. (δ) Ea, quæ in terra sunt, veritatis imitamenta, mendacia, opiniones phantasias, nihil vocat Parmenides apud Senecam Epist. 88. (ε) Jam vero affirmabit Mentem ipsam animæ rationes infundere; Proinde mentem alteram esse velut animæ speciem, mentem videlicet secundum formam; Alteram vero, quæ ita formam animæ præbeat, cui quidem Menti omnia insunt quæ largi-

mæ humanæ scientificas. Hæc igitur est catena ordo-
que Idearum : Primùm sunt Ideæ Divinæ in DEI
Mente ; Hæc infundit omniformes Ideas, habentes
aliquid veritatis, Animæ Mundi ; Ab hac Ideæ um-
bratiles imprimuntur corporibus ; Anima vero no-
stra per scalam ab imis ad summa ascendit, eundo per
quatuor gradus, sc: assimilationem, opinionem, cogi-
tationem & Intelligentiam (ζ). Nobis ab Ideis Di-
vinis initium est faciendum.

§. XVII. Quæstioni igitur : quid sint Ideæ
divinæ ? satisfactoris audiendus est primùm ipse
Plato, qui (α) sic definit : ἔστι γένος τι ἑκάστω, καὶ
ἔστια αὐτῆ κατ' αὐτὴν. i. e. est genus quoddam uniuscuius-
que, & substantia ipsa per se consistens. Et (β)
τὸ καὶ παλαιὰ ἔχον εἶδος, ἀγέννητον καὶ ἀνώλεθρον, ἕδὲ εἰς ἑαυτὸ
εἰσδεχόμενον ἄλλο ἄλλοθεν, ἕτε αὐτὸ εἰς ἄλλο ποιεῖν, ἀόρατον δὲ,
καὶ ἄλλως ἀνάισθητον i. e. Species, quæ semper eadem est,

D 2

sine

largitur ; Et quæ largitur animæ, veritati proxima sunt,
quæ vero corpus accipit ; imagines sunt atque imitationes quæ-
dam Ennead. V. l. IX. c. 3. p. 557. (ζ) petita hæc sunt ex
Platonis de Rep Dial. VI. in fin. quæ ulterius explicabimus in-
fra, ubi de Ideis scientificis erit agendum. §. 21.

(α) In Dialogo IX. Tetralog. III. qui inscribitur Parmenides
s. de Ideis p. m. 200. (β) in Dialogo XXXI, qui in-
scribitur Timæus s. de Natura, & est quasi Commentarius in
Timæi Locri librum de Anima mundi & natura, de quo ju-
dicat Galeus in Præfat. Edit: Cantabrig A. 1671. Timæus Ma-
jor, occasione hujus, sc: Timæi Locri, scriptus à Platone,
potes dubitare, illustrioremne an obscuriorem reddiderit.
Certe dum Dialogum suum κληνίζων καὶ βοσρυχίζων huic Lo-
cro lucem dare studuit Plato, in nonnullis locis simplicem &
rectum scriptorem anili superstitione corrupit.

sine ortu atque interitu, quæ nec in se accipiat quicquam aliud aliunde, neque ipsa mutetur in aliud quicquam, invisibilis nulloque sensu perceptibilis. Aliorum si placet audire definitiones; En tibi Pselli: (γ) *Idea secundum Platonem est prima Opificis notio, velut futuri operis typus quidam ac delineatio.* Interprete Alcinoo: (δ) ὁρίζονται τὴν ἰδέαν παράδειγμα τῆς φύσεως αἰώνων. Prolixiorem suppeditat Augustinus: (ε) *Sunt Idea principales formæ quædam vel rationes rerum, stabiles atque incommutabiles, quæ ipsæ formatæ non sunt, ac per hoc æternæ, ac semper eodem modo sese habentes, quæ in divina intelligentiâ continentur.* Et cum ipsæ neque oriantur neque intereant, secundum eas tamen formari dicitur omne, quod oritur & interit. Accuratissima, me iudice, Plutarchi (ζ) tandem agmen hoc claudat: *Idea est essentia incorporea, per se ipsa subsistens, informans materias formâ destitutas, & causa, cur hæ appareant.* Socrates & Plato sejunctas à materia essentias statuunt, in intellectibus & imaginationibus DEI, hoc est, Mentis subsistentes. Variis hisce in definitionibus Ideam μοχ νόησιν τῆς θεῆς μοχ παράδειγμα, μοχ ἑστίαν αἰώνην κατ' αἰώνην μοχ νοητὸν vocari videris; Quæ differentia ex vario Ideæ respectu ortum trahit, prout vel absolute in se, vel relative, in comparatione vel cum DEO, vel cum hominibus vel cum materialibus corporibus consideratur. Apprimè hoc innuit

- (γ) Quæst. Physic: quæst. 3. ἰδέαν λέγει Πλάτων τὴν πρώτην ἔννοιαν τῆς θεῆς, καὶ ἀνατύπωσιν, κατ' ἣν τὸν κόσμον ἐδημιούργησεν. (δ) Introd. in Philos. Platon. c. IX. (ε) Libro 83. quæst. quæst. 46. (ζ) De Placitis Philos. L. I. c. X.

innuit Alcinous (η) *Est autem Idea, quod ad DEum spectat, notio DEI; ad nos vero primum intelligibile;* (θ) *ad materiam, mensura; (ι) ad mundum hunc, qui in sensus cadit, exemplar; ad seipsum vero, essentia.* Harum tamen Idearum divinarum duo Proclus (κ) statuit genera: Nam alias esse vult, quæ rerum substantias & subsistentias continent, ut est Idea hominis, equi, bovis, ac cæterorum, quæ subjecta vocantur; Alias eorum, quæ subjecta perficiunt, cuiusmodi sunt Ideæ boni, iusti, pulchri, sapientiæ, reliquarumque virtutum; Ac priorum principem docet esse τὴν ἔστίαν; posterioris generis τὰ γὰρ θὸν.

§. XVIII. Ut vero Idearum Platoniarum natura majorem capiat lucem; in abstrusa Philosophi

D 3

sophi

(η) I. C. ἔστι δὲ καὶ ἡ ἰδέα ὡς μὲν πρὸς τὸ θεὸν νόησις αὐτῆς; ὡς δὲ πρὸς ἡμᾶς, νοητὸν πρῶτον; ὡς δὲ πρὸς τὴν ὕλην, μέτρον; ὡς δὲ πρὸς τὸ αἰσθητὸν κόσμον, παράδειγμα; ὡς δὲ πρὸς αὐτὴν ἐξεταζομένη, ἔστία (θ) DEum ipsum summum neque intelligere, neque intelligi aut cognosci posse, Platonis erat persuasum vid. Plotinus Ennead. V. l. 3. c. 14. p. 511. Ideæ igitur proximæ post DEum ab inferioribus naturis intelligi & cognosci possunt, easque sui contemplatione pascunt, ut explicat Hesychius; Νοητὸν δὲ τὸ νοούμενον, τροφή δὲ τρόπον τινὰ τῆ νοῦν τὸ νοούμενον. Vid. Clerici Index Philol. ad Stanleji Hist. Philol. Orient. sub voce νοητός. (ι) Omnia juxta mensuram harmonicam conspirare concentu, Pythagoræ doctrina erat; Numeros vero harmonici hujus consensus causas, quorum in locum Plato substituit ideas. (κ) In Comment. ad Plat. L. VI. de Republ. p. 425.

sophi hujus dogmatum adyta nobis, licet non initiatis nec adeptis, paulo penitius est penetrandum. Platonis vero lateri socium adjungemus Plotinum, Discipulorum Platoniorum Coryphæum. Duo nempe Plato statuebat principia sibi coæterna (α) DEum atque Materiam. (β) DEus Stylo Pythagorico ipsi appellatur

(α) Sic Laërtius l. III. p. 85. lit. F. δύο δὲ τῶν πάντων ἀπέφηνεν ἀρχαίς, Θεὸν καὶ ὕλην. Duone, an tria Plato statuerit principia? Disceptant Ægyd. Menagius & Mericus Casaubonus in Observat. ad h. l. Laërtii. Trium principiorum Platoniorum mentionem faciunt Plutarch. de Placitis Philos. L. I. c. 3. sc: τῶν Θεῶν, τῆς ὕλης; καὶ τῆς ἰδέας. It. Apulejus de doctrina Platonis l. I. Chalcidius in Timæum, Origenes in Philosophumenis anecdotis, Cyrillus contra Julianum l. II. aliique; Cum Laërtio tamen duo tantum principia numerat ipse Plato in Timæo: δύο αἰτίαι, τὸ μὲν ἀναγκάσιον, τὸ δὲ Θεῖον. Haud tamen difficile est, hæc conciliare, cum idea non uno in loco à Platonis quoque vocetur DEus; deinde ipse Timæus Locrus ideas numeret inter causas adjuvantes; sunt igitur Duo principia; At idea ad DEum refertur ut causa adjuvans, & sic intelligendum est illud Platonis: ὁ Θεὸς ἔπλασε τὸν κόσμον πρὸς ἐαυτῶν ὑπόδειγμα. (β) Nulla, (ausim hoc affirmare) inter gentiles Philosophantium sectas, (quæ quidem DEum esse faterentur, eumque boni omnis originem esse crederent) fuit, quæ non huic benignissimo rerum fonti aliud ex adverso Numen malignum opponeret, ejusdem cum DEO æternitatis, cujusvis mali radicem, videlicet Materiam, atque adeo duo rerum principia prima contraria poneret; Boni DEum; Mali materiam. Sunt hæc verba Jac. Thomasil l. c. p. 288, 289. An eadem quoque fuerit mens Platonis, in utramque ventilari potest partem; Timæus Locrus in Libro suo de Anima mundi diserte materiam vocat æternam; Nec verba

appellatur *μονάς*, s. Unum (γ) & Bonum. (δ) Intricate de hoc somniat, Unum hoc, *quâ Unum*, neque totum esse neque partes, neque moveri, neque stare, neque ab alio, neque à seipso esse, neque cum aliis, neque alicui simile, neque dissimile, neque majus neque minus, neque antiquius neque recentius admittere, quinimo plane non esse, (ϵ) neque nomen

verba Platonis in Timæo & Politico alium admittunt sensum, quàm materiam ut principium DEO fuisse coæternum; Confirmant hoc Atticus, Plutarchus, Alcinoüs aliiques Porphyrius tamen hos confutat in Comment. in Timæum, demonstrans materiam non ab æterno ex se existisse, sed effici quoque à DEO, à quo perficiatur. Vid: Marsilii Ficini Comment: in Plotini Ennead. II. L. IV. p. 149. Quamvis igitur Plato ab hoc errore, quo materia in principiorum æternorum classem evehitur, absolvi plane non possit; Haud tamen materiam ut Numen aliquod DEO Bono opposuisse accusari potest; Cum potius materiam informem & non ens maximo habeat despectui, & nudam potentiam omnibus viribus actualibus vacuum statuat. (γ) Triplex est Unum: Unum primum, quod hic intelligimus; Et Unum secundum, Mens sc. & Intellectus, quod simul multa sunt, ob multitudinem Idearum; Tertium sc. Anima Mundi. Clare hanc divisionem Unius tradit Plotinus; Ennead. IV. l. I. p. 490. *Ὁ δὲ παρὰ Πλάτωνι Παρμενίδης ἀκριβέστερον λέγων διαρῆι ἀπ' ἀλλήλων τὸ πρῶτον ἐν, ὁ κυριότερον ἐν, καὶ δεύτερον ἐν, πολλὰ λέγων; καὶ τρίτον ἐν, καὶ πολλὰ.* (δ) Boni quoque vocabulum bifariam Plato videtur usurpasse L. VI. de Republ. ac tam pro Ideis, quas vocat *τὸ αὐτοκαλὸν, τὸ αὐθαγαθὸν*, quam pro summo rerum omnium & idearum ipsarum principio sumsisse. Vid. Proclus in Comment. ad Plat. de Republ. p. 427. (ϵ) Plato in Parmenide p. m. 204. Unum neque unquam factum est, neque fiebat, neque

men neque intellectum habere. (ζ) Unum enim, quod
Unum, est supra essentiam (η) & essentia & Unum
 duo sunt; (θ) Essentia tamen per generationem ema-
 navit ex uno, sicque Unum, *quatenus est*, totum est, &
 partes ejus sunt: τὸ *Unum*, & τὸ *esse*. Emanavit vero
 essentia ex uno, cum Unum respexit in seipsum, intel-
 lectusque prodiret (ι) Hæc essentia igitur est intellectus
 &

neque erat unquam; neque nunc fit, neque est, neque postea erit.
 Nullo modo igitur unum essentia participat. Nequaquam er-
 go est Unum. Et Plotinus Ennead. V. l. II. c. 1. p. 494. Ob
 hoc ipsum Unum non est Ens; sed Ens progenies ejus est. (ζ)
 Plato l. c. Neque igitur nomen est ipsi, neque scientia, neque
 sensus, neque opinio. Et Plotinus: Unum neque intelligit ne-
 que cognoscit. Ennead. VI. l. 7. c. 3. & Ennead. V. l. 3. c. 14.
 p. 511. (η) Plato de Republ. VI. p. m. 643. Majori ho-
 nore afficiendum est adhuc ipsum Bonum. Bonum ipsum es-
 sentia non est; sed adhuc ultra essentiam dignitate & potestate
 præminet. (θ) Plato in Parmenide p. m. 204. Aliud ne-
 cesse est essentiam ipsius esse, aliud ipsum unum; siquidem essen-
 tia non est unum; sed unum essentia participat. Quid vero cum
 dixero: Essentia & Unum, nonne ambo dico? Maxime. Hæc
 est Dyas illa, de qua in Oraculis Zoroastris vers. 3, 4.
 Μονὰς, ἢ δύο γεννᾶ. Δυὰς γὰρ παρὰ τῶδε Κάθηται καὶ
 νοεραῖς ἀστράπτοι τομῆς. Vid. Joh. Clericum in Notis ad h.
 vers. Orac. (ι) Plotinus V. c. I. L. 2. p. 494. Factus est ita,
 ut in seipsum respiceret, & sic prodiit intellectus, & con-
 versio ipsius ad illud Ens produxit; Aspectus autem ad
 seipsum, mentem; Quando igitur incumbit, sc.
Unum, ut se cognoscat, simul intellectus gignitur & Ens.
 Ob hanc emanationem ex Uno Intellectus Platoni dicitur Boni
 filius & partus, & comparatur emanationi lucis ex Sole. Dial.
 VI. de Republ. p. m. 642. seq. Pollicem his premit Plotinus l. c.
 c. 15. p. 512. ἀλλ' ὁμοίως δὲ ἔστιν εἰπεῖν, ὅσον ἐκ φωτὸς τῆς
 ἐξ αὐτῆς παρὶ λαμπρῆς.

& Mens ; Hinc essentia & Veritas sunt ἰσοδυναμῆντα (κ)
 Fuit tamen hæc essentia primùm informis, per deside-
 rium vero appropinquavit ad Unum, illud intellige-
 re nitens ; Hinc ex Uno accipit omnium rerum Ideas
 s. formas, quæ vera sunt Entia, (λ) Multiplicatis
 sic in intellectu formis, fit multiplex & à simplicitate
 Unius recedit, ut adeò differat ab eo (μ) Unum
 igitur, quæ Unum differt ab omnibus, licet omnia
 in se concludat ; Ast Unum, quæ est, omnia est,
 (ν) Essentia enim hæc intellectualis cuncta in se simul

E

Entia

- (κ) Plato in Timæo p. m. 734. Nam quod est essentia ad id,
 quod fit, est veritas, ad id quod creditur. (λ) Plotinus V. l.
 3. c. II. p. 508. ὠρμησε μὲν, sc. intellectus, ἐπὶ αὐτῷ,
 nempe Bono, ἔχ' ὡς νῆς, ἀλλ' ὡς ὄψις ἔπω δερκῆσα. Et
 post pauca: πρὸ δὲ τῆς ἔφεσις μόνον, καὶ ἀτύπωτος ὄψις.
 ἔστ' ἂν ὁ νῆς ἐπέβαλε μὲν ἐκείνω, (sc. τὸ ἐπέκεινα θέλων
 νοεῖν, ut in præced.) λαβὼν δὲ (sc. τύπον τῆς ὀράματ'
 s. ideas ut in præced.) ἐγένετο νῆς, καὶ ἔστία καὶ νόησις.
 ὅτε ἐνόησε ; πρὸ γὰρ τῆς ἔνοησις ἦν, τὸ νοητὸν ἔκ' ἔχων.
 (μ) Plotinus l. c. p. 509. Si autem essentia ipsius est actus,
 actus vero est multitudo ; tam multiplex ejus essentia erit,
 quam multiplex ejus actus. Et post pauca: Deinde cognoscent
 actus semper existentes esse substantias quasdam sive supposita
 quædam ; Cum vero supposita quædam sint, diversa erunt ab
 eo, à quo procedunt ; manente quidem illo simplici, dum
 quod ab eo procedit, multitudo evadit. Gemina his habes
 Plato in Parmenide p. m. 204 seqq. (ν) Hoc per totum
 Parmenidem fuse & confuse demonstrare nititur Plato, quod
 Unum differat ab omnibus, & tamen sit omnia ; Gryphum
 hunc clarius paulo explicat Plotinus. l. c. 15. p. 513. Unum
 habet in se omnia, tanquam nondum inter se discreta ; Quæ
 vero in secundo sunt, ratione inter se discernuntur, actu enim
 jam cernuntur ; illud autem omnium est δύναμις.

Entia genuit (ξ) eadem complectens, sicut totum partes, & genus species (θ) Hæc essentia, intellectus, Mens, λόγος (π) Boni filius (ρ) deterior tamen quid & inferius ipso est uno, (σ) Quando igitur hic intellectus respicit in Unum & videt in eo omnia potentialiter latentia; Actus hic videndi per emanationem actualis evadit substantia, & quot sunt actus, tot sunt substantiæ sive supposita, (τ) quæ ab invicem quidem discernuntur, quatenus tamen uno intellectu continentur, unum sunt. Hic Intellectus omnium Entium, essentiarum æternarum & Idearum complexus vocatur animal intelligibile & mundus

(ξ) Plotinus l. c. Ennead. IV. c. VII. p. 489. Hic igitur intellectus purissimæ mentis appellatione dignus, non aliunde, quam ex primo principio nasci est judicandus, atque hunc jam genitum, cuncta secum simulentia genuisse, universam pulchritudinem Idearum, intelligibiles Deos omnes. (θ) Plotinus Ennead. V. c. IX. c. 6. pag. 560. (π) Plato in Epinomide, cum de mundo esset locutus, subjicit, ὃν ἔταξε λόγος, ὃ πάντων θεοῖσιν, ὄρατόν; & in Timæo vocat λογισμὸν. (ρ) Plato in Dial. VI. De Republ.

(σ) Plotinus l. c. p. 512. ἢ ταύτῃ ἐμελλε τὸ ἐξ ἐκείνης εἶναι; εἰ ἂν μὴ ταύτῃ, ἔδειγε βέλτιον, τί γὰρ ἂν τῆς ἑνός, ἢ τὸ μὴ ἐν πολλὰ ἄρα, ἐφιέμενον δὲ ὅμως τῆς ἑνός & p. 508. C. II. δὲ τὸ πάντῃ ἀπλῆν καὶ πρῶτον ἀπάντων ἐπέκεινα νῆ εἶναι. Et c. 14. αὐτὸς δὲ οἶσιν ἄρα, ὡς ἢ ταύτα, ἀλλὰ τί κρείττον τῶν, ὃ λέγομεν ὄν, ἀλλὰ καὶ πλεον, καὶ μείζον ἢ λέγομεν ὄν, ὅτι καὶ αὐτὸς κρείττω λόγος καὶ νῆ. (τ) Plotinus l. c. ἔτι ἂν ὁ νῆς ἐπέβαλε μὲν ἐκείνῳ, λαβῶν δὲ ἐγένετο νῆς, αἰεὶ δὲ ἐνδιαδέμενον καὶ γεγόμενον καὶ νῆς καὶ ἄσπια καὶ νόησις, ὅτε νόησε. Vide quæ adduximus sub Lit. (μ)

dus intelligibilis; (υ) Ideæ vero singulæ sunt Dii intelligibiles (Φ) Ex altera parte materia informis, tenebrosa, mala (χ) perpetuô quidem, sed erroneô & inordinato motu fluxuqve agitata (ψ) nihil habet veræ essentiæ, sed non ens est. (ω) Hæc facies fuit rerum ante creationem Mundi hujus visibilis.

§t XIX. Ex mente hac emanavit Anima Mundi, (α) Idearum quoque fœcunda, sed quæ non amplius veritatem primam, sed dependentem & proxima

E 2

mam

(υ) Plato in Timæo. p. m. 733. Mundum visibilem necessariô ad alterius cujusdam imaginem productum esse argumentatus, colligit mundum intelligibilem, qui omnia animalia νοητὰ quæ visibilia hic complectitur, involvat, cumque mundus hic sit animal Platoni, superiorem quoque mundum non potest non hoc insignire nomine. (Φ) Plotinus l. c. p. 489. (χ) Plato materiam vocat informem, quæ careat omnibus ideis, quas aliunde suscipit, quæ non possit videri sed nuda sit potentia recipiendi formas vid. in Timæo p. m. 743. Malam vero esse s. mali originem haud sub obscure innuit, mortalitatem, Voluptates, iram, & cupiditates ex materia derivans, ibidem. Clariùs id docet Plotinus Ennead. I. L. 8. c. 5. p. 75. Quod penitus deficit à Bono, qualis est materia, id revera malum est, nullam boni possidens portionem. Materia sane neque τὸ esse habet, cujus ope bonum habere potuerit; sed τὸ esse de ipsa æquivocè dicitur. Et p. 77. Mala proveniunt ex antiqua natura, inquit Plato, significans subjectam materiam. (ψ) Vid. Plato in Timæo p. m. 733. (ω) Plato vocat materiam id quod fit & perit, re vera autem nunquam est. & p. 744. de materia inquit, quod ipsa penitus nihil sit. His accedit Plotinus II. 5. p. 175. Si igitur materia Entium nullum est, necesse est, ipsam non esse ens.

(α) Plotinus l. c. p. 487. Jam vero anima Mentis est λόγος καὶ ἐνέργεια, sicut Mens est DEI s. Unius It. p. 494.

mam habent (β) Mixta enim hæc est anima ex essentia intellectuali, & materia; (γ) Ideæ proinde ἢ λόγοι ἀπειρατικοί, rationes seminariæ, quas in se producit anima, non sunt sempiternæ & immutabiles. (δ) Duo igitur sunt in Anima; Primum ipsa Mens, quæ Plotino audit ἢ κατὰ τὴν μορφήν (ε) & in sinu suo gignit hæc Ideas secundarias ἢ λόγους ἀπειρατικούς; Deinde substantia materialis, quæ ubi mixta est cum mente intellectuali, resultavit inde media substantiæ species, quæ est ejusdem naturæ & alterius, i. e. immutabilis simul & caducæ mutabilisque.

§. XX. Deus igitur non ex necessitate, sed benignitate (α) mundum visibilem producturus, materiam

(ε) Vide locum Plotini citatum §. 14. in notis lit. ε) (γ) Sic garrit Plato in Timæo, quem locum ob prolixitatem piget transcribere conf. quæ super eum commentatur Clericus Art. Crit. Vol. III. Epist. VII. p. 199. seqq. (δ) duplicis quoque generis Ideæ sunt in Anima p. in parte ejus superiore sc. Mente, p. in inferiore, quæ propriè dicitur anima, vel etiam natura: Sic Plotinus: Anima suspiciens illuc, unde manavit, implètur, nempe radiis idearum; Progressæ vero in motum alium & oppositum, producit sui simulachrum, sc. φύσιν ἐν τοῖς φυτοῖς. p. 494. de posterioribus hic loquimur, utentes verbis Plotini ex L. IX. c. 4. p. 558. seqq. (ε) Vid: locum cit. §. 14. lit. ε. Plato in Timæo: Mentem, inquit, posuit in anima. Triplicem mentem statuisse videtur Plotinus Ennead. V. l. c. VI. Primam vocat κρείττονα νῦν; alteram νῦν δεύτερον à Primo genitam; Tertiam denique Animam à secunda Mente genitam vid. Dionys. Petavius Dogm. Theol. T. II. l. I. c. I. p. 16.

(α) ἀναγκαῖον enim τῷ θεῷ opponit Plato in Timæo Majori. item Timæus Locrus ab init: Per ἀνάγκην intelligens materiam

mate

teriam erroneo & vagabundo motu agitatam in ordinem redegit, accomodando eam & assimilando mundo intelligibili; Mensura igitur, secundum quam motus materiæ dirigebatur à Deo, erat ordo idearum in mundo superiori, pulchritudo illa cœlestis. Hinc mundus, κόσμος, pulchritudinis quoque factus est particeps; Hinc svavis non tantum omnium partium mundi inter sese, sed mundi quoque superioris cum inferiori Harmonia. Hinc omnia animalia & Entia, quæ per verum essendi modum sunt in mundo intelligibili, quoque producta sunt in visibili; (β) Cum vero materia omni destitueretur essentia; Essentias tamen æternas intellectuales ipsas non caperet; Imagines tantum & simulacra Idearum s. æternarum essentiarum, sicut sigillum ceræ, impressæ (γ) sunt materiæ, adeoque mundus intelligibilis factus est exemplar

E 3

plar

materiam. Ex Benignitate vero DEI productionem mundi derivat Plato l. c. dicens: DEUS Bonus erat; Bono autem nulla unquam de ullare inest invidia. Quum vellet DEUS bona quidem omnia, malum autem nihil esse, universum, sc. materiam, ex confusione in ordinem adduxit. (δ) Plato in Timæo p. 738. Quando intellectus ideas existentes in animali sc. ψυχή, contemplatur, quales & quot sunt; tales & tot etiam animal hocce visibile habere oportere statuit: quæ verba repetit & explicat Plotinus II. l. 9. p. 204. (ε) Simile à sigillo petitum adhibet Ammonius in Comment. ad Porphyrii Institutiones: Forma, inquit, s. Idea inest in opifice tanquam typus in annulo, ac dicitur hæc forma ante multa, & à materia separabilis; Sed in singulis illa forma est, velut in ceris expressæ sunt figuræ; atque hæc in multis dicuntur esse, & à materia non possunt divelli. Vid. Dionys. Petavius T. I. L. IV. c. X. p. 195. seqq.

plar & ὑπόδειγμα materialis & visibilis mundi, & eatenus ea, quæ videmus per assimilationem tantum umbratilem participant essentiâ. (d) Omnia quidem constant materia & forma; sed, quamvides, forma non est vera substantialis, quippe quæ manet in Intellectu divino; Verum substantialis formæ imitamentum & umbra; Adsunt nempe per omnipræsentiam Ideæ intellectuales materialibus corporibus, sed non insunt formæ instar informantis conjunctæ. (ε) Quæ fiunt arte, naturam imitante v. g. in picturis & statuis; sunt umbræ umbrarum, imaginum imagines, (ζ) sicque eò longiori â veritate divortio abeunt.

§. XXI. Hactenus Idearum divinarum, ψυχικῶν καὶ φυσικῶν seriem nexumque percurrimus; Deveniendum jam est ad Ideas scientificas animæ nostræ. Quæ in corporis carcerem nondum detrusa, quæ maiorem & diviniorem sui partem (α) è numero erat
Idea-

(d) Vid. Plato in Parmenide p. 198. (ε) Vid. Plotinus Enneade VI. L. V. Quod Ens unum idemque existens sit simul ubique c. VIII. p. 665. ubi demonstrat, materiam ab Ideis illustrari, non per remotam distantiam, sed præsentem attatum, ita tamen, ut Ideæ materiam non ingrediantur, neque cum ea misceantur. (ζ) Vid. Plato Dial. X. de Republ. p. 691. ubi affert exemplum triplicis sellæ, 1) quæ est in Mente divina, idealis ac æterna, 2) naturalis & 3) picta.

(α) Tres enim animæ partes comminiscitur Plato, in Timæo p. m. 752, quarum primæ immortalis & divinæ sedem assignat in capite; Duabus posterioribus mortalibus & materiæ commixtis, alterâ in pectore, alterâ in inferiori ventre septum thoracicum inter & umbilicum collocatis, conf. Laërtius l. c. p. 85.

Idearum intellectualium; (β) Ast gyro & revolutione circa contemplanda alia *νοητὰ* defatigata & forte propensione in corpus alis amissis (γ) in corporis vincula coniecta, quasi per transfennam sensuum ope primum res intuetur visibiles; Quæ si fuerint arte factæ, conferendo eas cum naturalibus, inde haurit Ideam assimilationis, quæ v g deprehenditur inter hominem pictum & vivum; Hæ Ideæ tantò minus veritatis a-
lunt, quo longius arte facta à prima veritate recessisse supra diximus. Res corporeas naturales si ministerio sensuum contemplatur anima, elicit inde opinionem; *λόγοι* enim *πνευματικοί*, qui latent in corporibus, non sunt stabiles & semper iidem, sed mutationibus obnoxii; Horum igitur, quomodo certa dari posset scientia? In his proinde prædominatur Scepticismus. Quod si tamen Anima, sopore excusso, corticibus hisce non inhæreat; sed meditatione in semet descendat, offendit ibi ideas ante detrusionem in corpus sibi per puram contemplationem communicatas; Opinabilium igitur occasione excitata, cum his illas sensuales ideas conferendo, reminiscitur (δ) verarum Idearum, scintillæ instar sub cinere molis corporeæ sepultarum; Hæc
Recor-

(β) Vid. Laërtius l. c. ὀρίζετο δ' αὐτὴν ἰδέαν τῆς πάντη διεστῶτος πνεύματος. (γ) Fabulam illam de hoc Anima in cælis DEorum in consortio degentis vitæ curriculo suaviter depingit Plato in Phædro s. de Pulchro p. m. 316. seq. (δ) Vid. Plato in Dial. Menon s. de Virtute p. m. 503. Anima, inquit, quæ immortalis est, sæpe renata, quæ sæpe vidit, & quæ hic sunt, & quæ apud inferos, & omnes adeò res, nihil reliqui habet, quod non didicisset. Quare nihil miri est etiam de virtute & aliis, ipsam in memoriam revocare posse, ea quæ prius novit.

Recordatio appellatur Cogitatio, media inter opinionem & Intelligentiam. Tandem cum Anima per mortem Philosophicam ab omnibus materialibus ideis se liberat & omnes cogitationum nervos in Ideas ipsas veras intendit, in principium suum quasi redit, menti intime conjuncta, ipsis veritatibus pascitur, omniscia & in Deorum intelligibilium ordinem adoptata. (s) Hæc est Intelligentia. Hi quatuor sunt gradus, contemplationis quibus in DEUM ascendit Anima: Assimilatio, Opinio, Cogitatio & Intelligentia. (z) Primus longissimè distat; Secundus aliquo participat modo; Tertius proximus à veritate; Quartus denique in summum nos extollit Deificationis culmen fastigiumque.

§. XXII. Doctrinæ Platonis de Ideis abstrusiori lucem quandam affundere huc usque satagemus; Nondum tamen omnia e medio sustulimus dubia. In diversa namque abeunt ejus interpretes; & pomum Eridos hæc cumprimis est quæstio: An Plato Ideas statuerit esse Substantias & essentias per se subsistentes, diversas atque distinctas à corporibus materialibus, quid? quod ab ipso DEO? An potius crediderit, Ideas esse tantum Cogitationes & notiones Summi DEI, quatenus ille res visibiles creandas ab æterno prævidit & cognovit, & secundum hanc suam Præscientiam res in tempore tales creavit, quales ab æterno cognoverat? Dubius hæret Cyrillus Alexandrinus

(s) Conf. Plotinus Ennead. VI. L. IX. cap. IX, X. & XI. in quibus svavia somnia de illa animæ in DEUM ascensione & cum DEO conjunctione fingit. (z) Vid. Plato in Dial. VI. de Republ, p. m. 645.

drinus (α) & ancipitem & perplexum in illis tradendis Platonem fuisse, ac modo hoc, modo illud dixisse asserit, nec de mente ejus certi quicquam statuere audet. Porphyrius pariter in quæstione hac judicium suum suspendere & ἐπέχειν tueri videtur. (β) Alii tamen vel priorem vel posteriorem quæstionis sensum Platoni faciunt proprium.

§. XXIII. Aristoteles Platonis discipulus priorem Platoni tribuit sententiam, quod Ideæ sint substantiæ per se subsistentes, sejunctæ à materia Deoque, (α) & in hoc Platonem Præceptoris sui Socratis opinionem de Ideis interpolasse vel potius corrupisse, auctor idem est Aristoteles. (β) Cum Aristotele faciunt Plutarchus, (γ) Philoponus, (δ) Ammonius, (ε) Eustra-

(α) L. II. contra Julian. pag. 66. Interdum substantias illas esse ac per se subsistentes affirmat Plato; Aliàs DEi notions esse definit; Verum quomodo se res habet, ejus etiam discipulos non approbasse, dicunt ejus rei periti. (β) In Proæmio Isagog: De generibus & formis magnam altercationem esse scribit, an reipsa consistent? an in solis nudisque cogitationibus posita sint? an Corporis expertia? & utrum separata sint? an in sensibilius, vel circa ea subsistant? Quæ præter missurum se dicit, quod eorum tractatio obscurissima sit, & majori indigeat inquisitione vid. Dion. Petavius l. c. p. 195.

(α) Metaphys. L. XII. c. 5. it. L. I. c. 6. & Anal. Post. c. 19. & in I. Ethic. c. IV. (β) Metaphys. L. XIII. c. 4. (γ) definit enim ἰδέας ἀσωμάτους ὑφ' ἑωσας καὶ αὐτὴν, χωριστὰς δ' ὕλης. De Placitis Philos. c. X. (δ) In Libro II. adversus Proclum de Mundi æternitate copiosa disputatioue Aristotelis agit causam. (ε) Comment. in Præf. Introd. Porphyrii, asserit Platonem Ideas eo sensu, quo Aristoteles interpretatus est, invenisse vid. Dionys. Petavius l. c. p. 188.

Eustratius, (ζ) Alcinous, (η) Joh. Picus Mirandulæ Comes, (θ) Marsilius Ficinus, (ι) Dionysius Petavius, (κ) aliique. Contra vero Platonem excusatum rali, longe aliam ipsi hæfisse mentem contendunt, eam ab Aristotele in alienum torqueri sensum conquesti. Ad hanc Classsem referendi videntur Seneca, (λ) Cicero, (μ) Proclus, (ν) Au-

(ζ) In I. Ethic. fol. 10. verba ejus sic se habent: Sic enim Plato dicebat, rationes quasdam introducens subsistentes (ἐνυποστάτους), divinas, intelligentes; Quas formas & Ideas appellabat, & subsistere putabat, ante formas illas, quæ insunt corporibus, & ab iis ipsis exemptas. (η) In Introd. in Philos. Platon. cujus Lineamenta Stanlejus interuit Hist. Philos. P. IV. vid. C. IX. p. 335. (θ) Vid. Dissert. Platon. qua explicatur Hieronymi Benivieni Hymnus in Amorem, quam exhibet Stanlejus in Hist. Philos. l. c. legas dicta in Sect. I. p. 358. & Sect. XII. p. 362. (ι) Vid. in Comment. ad Plotini Ennead. II. L. IX. p. 191. seqq. & passim. Adhuc maximè rhombum collimant, quibus Joh. Cavalcantes dilucide mentem Platonis explicat in Orat. I. quam habuit in Convivio illo Platónico, quod cum post Porphyrium exspiraverat, innovare cœpit Laurentius Medices, referente Jano Cornario in Comment. Marsil. Ficini in Dial. Platonis, qui inscribitur Symposium. Opp. 243. seqq. (κ) Dogm. Theol. T. I. L. IX. c. IV. p. 188. sqq. (λ) Vid. Epist. 58. & 65, in quibus Ideas tantum ut cogitationes DEI describit; quare etiam recitatis ejus verbis subjicit Just. Lipsius l. c. Satis clare aperit Platonicum sensum, sincerius sane, quam discipulus ejus è Lycéo fecit. (μ) in Oratore Cap. 2, 3. Phidias cum faceret Jovis formam, aut Minervæ, non contemplabatur aliquem, è quo similitudinem duceret; Sed ipsius in mente insidebat species pulchritudinis, (ἰδέα τῆς κάλλους) eximia quædam, quam intuens in eaque defixus, ad illius similitudinem artem & manum dirigebat. Ut igitur in formis & figuris est aliquod excellens, cujus ad cogitatum, speciem referuntur ea, que

que

(ν) Augustinus, (ξ) Scipio Agnellus, (ο) Just. Lipsius, (π) Gerhard. Joh. Vossius, (ρ) Thomas Galeus, (σ) & Theophilus Alethinus; (τ) de quibus omnino valet iudicium Joh: Clerici: (υ) *illos non tam querere, quid Plato censuerit, quam quid sentire debuerit, ut rationi consentanea loqueretur, & quasi indubitatum assumere, ita ejus interpretandam esse mentem, ut à veritate non recedat.*

F 2

§. XXIV.

quæ sub oculos cadunt; Sic perfectæ Eloquentiæ speciem animo videmus, auribus quærimus. Has rerum formas appellat Ideas Plato. (ν) Comment. I. in Parmenid. Parum, inquit, curandi sunt eorum (sc. Aristotelicorum) sophistici sermones, perspicuè enim Dii dixerunt, Ideas esse cogitationes Patris; manent enim in Intellectu Patris. (ξ) Quæst. 46. Platonem, cum in Mente divina posuerit, Ideas veras asseruisse putat. it. alibi. De Civit. DEI L. XII. c. 20. Libro de Genesi ad Literam c. 13, 14, 15. & in Tract. I. in Johannem. (ο) Edidit Disceptationes de Ideis Platonicis in tres libros distributas, quæ lucem viderunt Venet. A. 1615. 4. Totam hanc doctrinam adversus Aristotelem pro Platone libro doctissimo propugnavit, iudice Morhofio Poly-Hist. T. II. L. I. c. 7. §. 18. p. 41. (π) I. c. Opp. p. 900. (ρ) De Sectis Philos. c. XII, §. 11. p. 71. seqq. Palinodiam canit sententiæ, qua rejecerat Ideas in Disputatione pro suprema in Phil. Laurea Lugduni. (σ) In Notis ad Jamblichium de Myster. Ægypt. Sect. VIII, c. 2. p. 299. (τ) quem Joh. Clericum esse supra innuimus in Notis ad Dionys. Petav. l. c. p. 190. in Notis n. 12. Attamen, inquit, vix crediderim, Platonem & præsertim quidem Socratem virum sapientissimum, ideas existimasse quicquam aliud præter νοήματα in DEO; de quibus tamen, quasi seorsim existissent loquitur Plato, non, quod putaret eas esse substantias separatas, sed quia existimabat, essentias rerum esse æternas, ut loquuntur Scholastici, ac propterea nequaquam mutabilia quædam νοήματα. (υ) In Notis ad Orac. Zoroastr. v. 100. Opp. Phil. p. 345. quæ tamen & ipsi Theophilo Alethino objici possent.

§. XXIV. Nostrum quoque ut interponamus calculum; Oleum operaque perdi videtur in pingenda & ceruffanda illa absfona Platonis sententia, cum vel ex antea adductis cuius pateat, illam, si est tenebris suis in lucem protrahatur, non aliam fuisse, quam Ideas esse substantias æternas per se subsistentes, distinctas à DEO & a materia sejunctas. Quod ut distinctius innotescat, tria hæc singulatim probabimus, vocato in subsidium Plotino, sc. 1) Ideas ex mente Platonis esse substantias per se subsistentes 2) esse diversas ab ipso DEO summo s. Uno. 3) sejunctas quoque & avulsas à materia & corporibus existere. Primum quod attinet, meridiano solis jubare clarioribus Platonis ipsius verbis asseritur, ut, quomodo à quoquã in dubium vocari possit, animũ subeat admiratio. ἔστι, inquit, (α) γένεσις τίς ἐκάστη, καὶ ἰδέσθαι αὐτὴν καὶ αὐτὴν. Ideas conjunctim sumtas s. intellectum & Mentem unice essentiæ nomine dignatur, quinimo ζῶον νοητὸν perfectissimum, quod omnia animalia essentialitèr talia in se comprehendat, appellare ipsi est familiarissimum; Sit igitur substantia per se subsistens, necesse est; Præterea tribuit ideis actiones, substantiæ per se subsistenti competentes, partim τὸ νοεῖν, (β) partim productionem mundi visibilis (γ) quidni essent substantiæ per se subsistentes? Plotinus diserte ipsis impertitur ὑπόστασιν (δ) Quid restat dubii? Secundo aliquid

(α) vide supra §. 17. lit. α. (β) teste Eustratio l. c. Plato introducit λόγος πῖνας ἐνυποστάτης καὶ νοερῆς. Vid. supra §. II. in notis lit. η. (γ) Intellectum enim s. λόγον s. animal intelligibile ex Ideis constans vocat ποιητὴν καὶ δημιουργὸν τῆς κόσμου. Vid. Plotinus Ennead. III. L. II. c. 2. p. 256. Conf. Proclus in Comment. in Timæum it. Diomysius Petavius l. c. T. II. L. I c. I. p. 17. Conf. Colbergii Christianismus Platon: Herm. P. II. c. 2. p. 79. seqq. (δ) Ennead. V. L. III. c. 12. p. 509.

quid difficultatis subesse videri posset; Urgent enim quod toties totiesque in Mente Patris tanquam νοήσεις καὶ νοήματα subsistere dicantur Ideæ; Verum enim vero fumum vendant iis, qui ignoraverint, Mentem s. intellectum à Bono & Uno ita differre, juxta Platonis deliria, quemadmodum Unitas à multitudine, ut DEus secundi Ordinis à summo, ut inferius & deterius à superiori & καὶ ἐξοχήν Bono. (ε) Fallacia igitur est in voce DEi; Diversæ non sunt Ideæ à DEo, nempe secundo; Bene tamen ab Uno & Primo. Singulæ Ideæ sunt Dii intelligibiles, quos alloquitur summus DEus, interprete Platone. (ζ) Quod denique tertio sejunctæ sint Ideæ à materia & corporibus, testimonia Platonis cumulare possem affatim; Sed unum alterumve sufficiat; Sic clare: (η) *seorsim quidem species quadam, seorsim item ea, quæ participant. Et tibi quidem, O Socrates, videtur ipsa similitudo seorsim esse ab ea similitudine, quam nos habemus. Et post pauca: Quia arbitror te, O Socrates, & alium, quicumque ipsam quandam per seipsam uniuscujusque essentiam esse ponit, confiteri, nullam ipsarum in nobis esse. it. Atqui ipsas species, velut confiteris, neque habemus, neque apud nos esse, possibile est.* Corpora enim sensibilia simulachra & umbras tantum verarum essentiarum referre, iterum iterumque inculcat. Non ergo peccavit in Præceptorem suum Aristoteles, nec invito alienam affinxit sententiam; Sed genuinum, licet absurdissimum hoc est Platonis dogma.

§. XXV. Postquam hætenus, quantum in Cymmeriis hisce licuit tenebris, de Ideis quid censuerit Plato explicavimus; Jam ordo nos ducit, ut quænam hæc

F 3

doctrina

(ε) Vide supra §. 18. in notis lit. η. (ζ) In Timæo p. m. 738.

(η) In Parmenide p. 198. & 200.

doctrina Platonica apud alias Philosophantium Sectas Facta sit experta, rudi delineemus penicillo. Sectarum autem Philosophicarum antiquiorum aliae sunt Barbaricae, aliae Graecanicae. De Barbaricis Philosophiae Sectatoribus, qui viguerunt partim in Asia apud Chaldaeos, Persasque, partim in Africa apud Aegyptios, partim in Europa apud Thracas & Italos, jam ad nauseam arbitror actum esse; Graecanicam quod attinet Philosophiam; Poëticae vel Mythicae rationem hic adeò non habemus; Quae vero fabularum corticibus nudam proposuit Sapienciam, (præfiscine sic dictam volo) in duos iterum exsurgit ramos, Jonicam sc: & Eleaticam. Jonicae Sectae, qui fuerunt addicti Philosophi, tantum abest, ut Divinas Platonis Ideas in suam adoptaverint familiam, ut potius Atheismi tantum non abs omnibus (α) rei agantur, & primus Anaxagoras principiis materialibus, quas solas hactenus memoraverant, adjunxisse, vel præfecisse potius, Mentem s. DEum immaterialem celebretur. (β) Qui ta-

men

(α) Hos inter locum meretur Augustinus L. VIII. de Civit. DEI c. 2. Jonici generis Princeps fuit Thales Milesius. - - - iste autem rerum naturam scrutatus aquam putavit esse rerum principium. - - - Nihil autem huic operi, quod mundo considerato tam admirabile inspicimus, ex Divina Mente præposuit. - - - Huic successit Anaximander, - - - nec ipse aliquid Divinae menti in his rerum operibus tribuens; Iste Anaximenum discipulum & successorem reliquit, qui omnes rerum causas infinito aëri dedit, nec Deos negavit, aut tacuit; non tamen ab ipsis aërem factum, sed ipsos ex aëre ortos credidit. Vapulant propterea hi Philosophi ab ipso Aristotele Metaph. L. I. c. 23. Defendunt tamen eos & hac Atheismi suspicione liberare annituntur Rad. Cudworthus & Samuel Parckerus & B. Godofr. Olearius. Vid. ejus Dissert. de Igne rerum omnium Principio, quae inserta est Stanleji Hist. Philos. edit Lips. 1711. p. 850. (β) Vid. Laërt. l. p. 54. lit. D. & Stanlejus l. c. P. II. c. 2. P. I. p. 101.

men ex hac Schola prodiit, Socratem Idearum quoq; doctrina imbutum fuisse, supra adduximus. Hic novæ Sectæ Conditor, plurimos nactus discipulos, vix tamen duos habuit, Xenophontem & Æschinem, qui ipsius vestigia legerent pressius; Reliquorum quinque totidem novarum hæresium fuerunt auctores. Omnibus his palmam reddidit dubiam Plato eorum condiscipulus, Scholæ, quæ ab Academo loco nomen traxit, Antesignanus, de quo, cum quantum sat est, dictum sit, hic alto eum premimus silentio. De variis, quæ eum insecutæ sunt, Academiis hic dicendi locus non est. Quatuor reliquæ sectæ fuere, Cyrenaica, Eliaca, Megarica & Cynica. A Cyrenaicis Aristippum secutis vix quicquam sani in doctrina de Ideis divinis poterit expectari, cum tantum non omnes cum socio Theodoro Atheo eodem digni sint cognomine, voluptatibus unice indulgentes. De Eliacâ à Phædone Eliensi, vel Eretrica à Menedemo Eretrienfi dicta, & Megarica, quod hac in materia notatu dignum addam, non habeo. Cynicis irrisui fuisse Ideas Platonicas, vel exemplo Diogenis Cynici constat. (γ) Cynicorum quasi surculus fuit secta Stoicorū, à Zenone ἐν ᾧ ἴσῃ f. porticu docente prognata. Neque tamen his arriserunt Ideæ æternæ; (δ) Sed potius conceptus foetusq; ab intellectu formatos crediderunt (ε)

§. XXVI. Ex Platonis ore viginti per annos discipulus pependit Aristoteles; (α) Eam tamen Præceptori retulit gratiam, ut contrariam ipsi prorsus erigeret scholam,

(γ) τὴν τραπέζοτητα καὶ κναθότητα Platonis explodens vid. Laërt. l. c. L. V. in vita Diogenis. (δ) Vid. Just. Lipsius Phys. Stojc. l. c. Diff. III. p. Opp. 901. (ε) Vid. Jac. Thomasius Orat. de Secta Nominalium, quæ est. XII. p. 250.

(α) Vid. Origines contra Celsum L. II. It. Æg. Menag. Observations in Laërt. l. V. p. m. 112.

lam, cui $\lambda\pi\acute{o}\tau\grave{\alpha}\ \omega\pi\epsilon\pi\alpha\tau\acute{\epsilon}\nu$ Peripateticæ inditum est nomen. (β) Quam Vatiniano vero odio Ideas Platonicas sit profecutus convitiisq; laceraverit Aristoteles; Omni exceptione majus perhibent testimonium ejus verba, (γ) ubi eos, qui defendunt Ideas, vult $\kappa\epsilon\nu\omicron\lambda\omicron\gamma\epsilon\acute{\iota}\nu$, καὶ μετὰ Φορὰς λέγειν ποιητικὰς; quinimo $\tau\epsilon\rho\epsilon\tau\acute{\iota}\sigma\ \mu\alpha\tau\alpha$ vocat, (δ) quò digitum intendere videtur ipse Plato. (ε) Non tamen defuerunt, qui, ut in gratiam cum Platone rediret Aristoteles, omnem moverunt lapidem, syncretismum sententiarum totò coelo diverfarum moliti. (ζ) Alii tamen sincerius dissensum sunt confessi. (η) Æthiopem sane lavare mihi videntur inanes hi $\epsilon\acute{\iota}\rho\eta\nu\omicron\pi\omicron\iota\eta\tau\acute{\alpha}\iota$ Aristotelem inter & Platonem, cum $\alpha\acute{\iota}\ \iota\delta\acute{\epsilon}\alpha\iota$ Platonis & $\tau\alpha\ \epsilon\acute{\iota}\delta\eta$ Aristotelis ne minimam quidem convenientiæ præ se ferant speciem, quò demumcunque pingantur colore. Ideæ enim Platonis sunt divinæ, immateriales

(6) Vivente adhuc Platone Aristotelem erexisse Scholam negat Ammonius, s. ut aliis creditur, Philoponus in Vita Aristot. Vid. Ægyd. Menag. l. c. (γ) Metaph. L. XII. c. V. (δ) L. I. Post. Analyt. c. 22. (ε) in Parmenide p. 201. Laudatò enim Socrate, quod se exerceat in cognitione Idearum, adjicit: Intellexi hoc enim, nuper, cum audirem te hic cum Aristotele disputantem. *Et post pauca*: Magis te exerce in illa, quæ inutilis putatur & à plerisque garrulitas nominatur. (ζ) Vid. Jacob. Thomafius in Orat. de Syncretismo Peripatetico, quæ est XV. p. 331. seqq. Primos hujus Syncretismi Patronos nominat Antiochum Ascalonitam & Ciceronem, quos deinde secuti sunt: Plotinus, ut videtur, Paulo Benio, Porphyrius, Boëthius, Bernardus Carnotensis, Franciscus Piccolomineus, Gabriel Buratellus, de quo conf. Morhof. Polyh. T. II. L. I. c. VII. §. 17. p. 40. it. Joh. Bapt. Röscheius in Disput. de Philos. Conciliatrice. A. 1692. Witteb. (η) Hos inter Jac. Thomaf. l. c. nominat Atticum sub Nerva viventem, & Taurum, qui de dissensu Platonis & Aristotelis scripserunt. add. Georg. Gemistio de differentia Aristotelis & Platonis Bas. 1574. 4to. it. Cardin. Bessarion L. IV. contra Calumniatorem sc. Georgium Trapezunt;

materiales & æternæ; At Aristotelis εἶδος ἢ ἐντελέχεια, forma est naturalis & materialis, ipsi non tantum materiæ immersa, sed quæ ex materiæ quoque potentia educitur. (θ) Hinc triplex illud formarum genus; nempe Platonicorum formæ sunt ante multa, ab æterno ante individua materialia subsistentes; Aristotelicorum in multis, sc. subjectis materialibus intimè inhærentes; Stoicorum post multa, ubi animus humanus imagines tantum sibi res præsentantes post sensualem earum perceptionem fingit. (ι) Platonis formæ in DEO; Aristotelis in materia; Stoicorum in hominis animo sedem suam fixerunt primariã.

§. XXVII. Quod sectam tandem attinet Eleaticam, Duce Xenophane institutam & à Parmenide & Zenone denominatam; (α) Parmenidem si exceperis, ei nihil commercii fuit cum Ideis Platonicis; Leucippus enim & Democritus, insignes in ea familia Philosophi, atomorum primi fuere inventores, saltem Patroni; (β) Hæ vero atomi cum Ideis æque facile, ac lux cum tenebris, inhibent concordiam. Epicurus quoque cum nemini plus quam Democrito huic debuerit; (γ) Secta ejus Epicurea ex Eleatica profluxisse haud immeritò dicitur. In phy-

G

cis

(θ) Vid. Collegium Conimbricense in VIII. Libros Phys. Aristot. P. I. L. I. c. IX. Q. XII. p. 235. it. Joh. Christoph. Sturmii Physica Electiva s. Hypothesica T. I. c. III. n. 3. de formarum exortu & interitu p. 89. seqq. (ι) Vid. Jac. Thomaf. Orat. de Secta Nominalium p. 251. it. Ammonii Comment. in Isagog. Porphy. Proem.

(α) Vid. Gerhard. Joh. Vossius de Sectis Philos. c. VII. §. 1. p. 46. (β) Vid. Laërt. L. IX. p. 244. seqq. & qui illum exscripsit Hesychius. (γ) Cicero in I. De Nat. Deorum: Democritus vis magnus in primis, cujus fontibus Epicurus hortulos suos irrigavit.

cis sane atomi ejus omnes excludunt Ideas; Nec in Canonica sua Ideis locum quendam relinquere voluit, docens, normam omnis judicii, non rationem esse, sed sensum; (d) Quô ipso distinctioni Platonis inter τὸ νοητὸν & δοξαστὸν è diametro contradixit. De Pyrrhonicis s. Scepticis Philosophis ut quædam addamus, restat. Hi vero cum omnem è scholis suis eliminaverint & proscripserint certam veritatem & scientiam, dubiis infinitis omnia involventes; Nemini non ad oculum patet, quam parvi & nihili Platonicas fecerint Ideas, ex quibus certa & stabilis derivatur Πιστήμη.

§. XXVIII. Canis instar è Nilo bibentis Scholas Philosophorum Ethnicorum, ante natum Christum inclytorum, fugitivo perlustravimus oculo; Hebræorum igitur jam Philosophia primoribus, quod ajunt, labris degustanda est. Puriores quidem illorum Philosophiam sacræ tradunt Pandectæ; Postquam vero Judæi aliquoties in captivitatem abducti, multa ex venenatis Ethnicæ Philosophiæ lacunis hausta suis miscuerunt impiè; Factum inde est, ut variis distraherentur opinionibus & in tres cum primis scinderentur αἱρέσεις, teste Josepho; (a) Has inter Pharisæi multa à Stoicis, nonnulla à Pythagoræis & Platonis; Sadducæi multa ab Epicuræis; Esseni vero pleraque à Cynicis & Pythagoræis, mutua accepta sua fecerunt. (β) Mirum itaque non est, quod etiam Platonicum de

(d) Vid. Stanlelus I c. P. XII. p. 953. seqq.

(a) Antiquitt. Jud. L. XIV. c. 9. it. de Bello Jud. c. XII. De reliis quis v. g. Herodianis, Menistis, Galilæis, Hemero-Baptistis, Dosithæis aliisque certi quid affirmare non licet. (β) Conf. Joh. Jac. à Ryffel Supplem: ad Gerh. Joh. Vossium de Sectis Philos. c. 2. §. 14. p. 136. Equidem Judæos religioni sibi duxisse,

de Ideis dogma quibusdam se probaverit Judaicis Doctō-
ribus. Eminent hic Philo junior, de quo tritum illud: ἢ
Φίλων πλατονίζει, ἢ πλατων φιλονίζει. Doctrinam sane de Ideis
illum fuisse amplexum, Joh. Clericus (γ) adeò dilucide
evictum dedit, ut Viris aliàs Celeberrimis Joh. Jonsio (δ)
& Joh. Francisc. Buddeo, (ε) contrariam tuentibus sen-
tentiam subscribere non sustineam. Sequentium tem-
porum Doctores Judaicos Aristotelicæ potius litavisse
Philosophiæ, docet Cel. Buddeus. (ζ) Qui tamen Kab-
balisticum doctrinæ genus profitentur, suis Sephiroth,

G 2

&

duxisse, Græcicæ se dare Philosophiæ, cum jam tempore
Hæmonzorum edicto fuerit cautum, ne quis filium suum do-
ceat Græcicam Sapientiam, ex Gem. Tract. Bav. Kum: f. 82.
probat Buddeus in Introd. ad Philos. Hebræor. §. 32. in notis p.
172. His tamen non obstantibus, Ethnicam Philosophiam ada-
masse sectatosque esse Judæos multis ibidem exemplis, Helle-
nistarum imprimis, evincit. (γ) E multis unicum modo ad-
scribemus locum ex Philonis Libro de Mundi Opificio, ubi non
procul ab initio p. 3. seq. Edit. Genev: Prævidens Deus pro sua
Deitate, imitamentum pulchrum non posse esse sine pulchro
exemplari, nec sensibile esse quicquam sine vitio, quod non ad
intelligibilem & archetypam Ideam sit effectum; cum vellet vi-
sibilem hunc mundum creare, prius formavit intelligibilem, ut
usus incorporeo & DEI simillimo exemplari, corporeum face-
ret recentiore antiquioris imaginem, totidem complexurum
sensilia genera, quot sunt in illo intelligibilia; Mundum au-
tem illum, qui ex Ideis constat, in quodam loco esse dicere aut
cogitare non licet. Vid. L. I. de Monarchia p. 631. conf. Cleri-
cus Art. Crit. Vol. III. Epist. VIII. p. 212. seqq. ubi Joh. Van
der Wayen sub nomine P. Ventidii prolixè refutat, conf. Jo.
Alb. Fabricii Exercit. pro Philonis Platonismo adv. Jonsium edit:
Lips. 1693. (δ) De scriptoribus Hist. Philos. L. III. c. IV. (ε)
l. c. p. 174. seqq. (ζ) l. c. p. 159. seqq.

& mundis Aziluth & Briah, frigidam suffundere videntur Platonice Idearum somniis. (η)

§. XXIX. Temporum series nos ducit ad Philosophicas, quæ post natum Christum floruerunt, Sectas. Hic vero Ethnicæ Christianam associare oportet Philosophiam, eamque pro temporum intervallis in antiquioris, mediæ & recentioris ævi distinguere. Antiquioris igitur ævi Philosophos primùm Christianos in medium producere liceat, & inquirere: Num Patres Christiani priorum seculorum Platonice obstetricati sint Ideis? Negativam in se defendendam suscepit Franciscus Baltusius, (α) Patres ab omni Platonismi suspicione liberaturus; Pro affirmativa tamen clarissima ipsorum Patrum verba, quibus Platonizantem prodiderunt animum, militant. (β) Prodeat primus Dionysius Areopagita, (γ) qui fervidus

(η) Conf. Buddeus l. c. §§. 38, & 42. pag. 265. seqq. & 307. seqq. Illustrant hæc, quæ edisserit Joh. Picus in Apol. p. 82. apud Buddeum l. c. §. 16. p. 49. Cabbalam ab Esdra in septuaginta volumina redactam probare ex l. IV. Esdræ c. XIV. v. 40. nifus subjicit: Hi sunt libri scientiæ Cabbalæ, in quibus merito Esdras veram intellectus, i. e. ineffabilem de super substantiali Deitate, Theologiam, sapientiæ fontem, hoc est, de intelligibilibus Angelicisque formis exactam Metaphysicam, & Scientiæ flumen, i. e. de rebus naturalibus firmissimam Philosophiam esse, clara pronunciavit voce. Ex his Platonice ut eruantur Ideæ, ridiculis opus non est.

(α) In Libro Gallico: Apologia pro Patribus Platonismi accusatis l. IV. c. 12. edit. 1711. 4t. (β) Conf. Colbergii Christianismus Hermetico-Platonicus. c. I. §. 6. p. 26. seqq. it. Friderici Christ. Bucheri Plato Mysticus in Pietista redivivus c. I. §. 5. p. 10. seqq. (γ) Nomen hoc mentiri recentioris seculi Auctorem, cujus scripta Dionysio Areopagite falso supponuntur, ἐξαγώνιον est. Vid. Olearii Bibliotheca Eccles. edit. A. 1711. curante F. lub Dionysio Areopag. & Auctores ibi affatim citatos.

fervidus Platoniarum Idearum fuit propugnator; (d) Quamvis Dionysius Petavius, ut ab hac eum liberaret culpa, diversas à Platonis & ab omni fæce repurgatas eum statuisse Ideas, contendat; Theophilus tamen Alethinus (e) recte judicat, si nos tam benignos præberemus Platoni, quàm Dionysio Dionysius hicce se præbuit; Haud difficilius Platonem cum Theologia nostra in concordiam redigi posse. Prolixum nimis foret, accuratum omnium Patrum, qui in hac doctrina cum Platone vel apertius vel tectius fecerunt, necere catalogum; Hinc contenti erimus, vel nominasse tantum Origenem, (z) Justinum Martyrem, (y) Clementem Alexandrinum, (θ) & Augustinum. (ι) Acriter tamen

G 3

hæc

(d) In Libro de Divinis Nominibus c. V, VI, XI, cujus sententiam expositam vide à Dionysio Petavio l. c. T. I. l. 4. c. X. per tot. p. 191. seqq. Has communes formas ac species per se, à DEO factas esse, & ante singularia, à quibus abstracta sunt, adeoque ab æterno, opinio videtur esse Dionysii, eaque merè Platonica, ut rectè ibidem judicat. § 3. (e) in Notis ad Petavii l. c. § 17. n. 43. p. 196. (z) Vid. Bucherum l. c. p. 9. it. Dionysium Petavium l. c. c. XI. p. 198. ubi citat verba Origenis in Joh. I. c. T. I. p. 165. in quibus Origines τὸν λόγον Johannis interpretatur exemplar & Ideam Platoniam. Universa, inquit, facta sunt juxta rerum futurarum rationes jam ante à Deo manifestatas in Sapientia. Deus enim omnia in sapientia fecit; Dicendumque est, Deum cum animatam Sapientiam creasset, illius curæ permisisse, ut ex formis & speciebus, quas ipsa habebat, subsistentiam & plasmationem & formas præberet Entibus & materiæ. (z) Lib. contra Gent. verba ejus satis clara, in quibus Platonis ideas scripturæ testimoniis corroborare nititur v. g. Exod. 25, 40. citat. Petavius l. c. (θ) L. VI. Stromat. conf. Eusebius L. XI. Præpar. Evang. p. 322. (ι) Vide citata à nobis supra §. §. 17, 23. lit. ξ Postea tamen eas rejecit, vid. Retract. L. I. c. I. & Confess. L. VII. c. 20.

hasce Ideas impugnant Tertullianus, & Gregorius Nazianzenus (κ). Christianorum Philosophorum Classi, præter meritum tamen, inferere liceat Gnosticos & Valentinianos, qui teste Tertulliano (λ) ex Platonicis Ideis suas de æonibus fabulas fabricarunt; (μ) Quibus Celeberrimus Buddeus aliam, ex qua monstra hæc sint in lucem edita, matrem assignat, nempe Kabbalam Judæorum, (ν) cui tamen satisfacisse mihi videtur Cl: Fridericus Strunzius. (ξ)

§. XXX. In recensendis Ethnicis hujus ævi Philosophis, (α) qui tanquam pro aris & focis propugnarunt Ideas, prolixiori mihi esse non licet, cum plurimorum testimonia supra sint allata. Floruerunt & ad nominis celebritatem grassati præcipue sunt: Plotinus, Porphyrius, Jamblichus, Apulejus, Maximus Tyrius, Numenius, Atticus, Syrianus Alexandrinus, Alcinous, (β) Proclus. Ad medium nunc perlustrandum ævum nos accingentes, limites, ejus ad felicis-

(κ) Prior de Anima f. 654. Opp. edit. Basi, A. 1562. Alter Orat. I. de Theol. f. 202 Opp. Latin. edit. Antw. 1512. (λ) l. c. item Just. Lipsius l. c. p. Opp. 901. (μ) Conf. Colbergius l. c. §. V. p. 23. seqq. it. Jac. Thomasi Schediasma, quod ex triplici potissimum, sc. Pythagoræ, Platonis atque Zenonis fonte venena hæresium emanarint. it. Gerhard. Joh: Vossius l. c. c. XII. §. 10. p. 71. (ν) In Dissert. de Hæresi Valentiniana, quæ calci Introduct. in Philos: Hebr. annexa est. §. 14. p. 457. seqq. (ξ) In Historia Bardesani & Bardesanistarum vid. des N. Bücher: Saals XV. Oeffnung N. VIII. p. 208. seq.

(α) Platonici maluerunt dici, quam Academici vid. Vossius l. c. c. XVI. §. 1. p. 80. (β) De omnibus his conf. Morhoff. l. c. V. II. L. l. c. VII. §. 2. seqq. p. 34. seqq. Vossius l. c. Fabricii Bibl: Græcæ L. III, c. III. & L. IV. P. II. c. II.

felicissimam bonarum literarum *παλιγγενεσίαν* Seculo XVto cœptam extendimus. Hoc autem ævo Ethnica Philosophia jamdum per DEI gratiam exspiraverat; Successerat tamen in ejus locum ex orco protracta Turcarum doctrina, de qua agere hujus loci non esse videri posset, nisi ad Ideas Platonicas, an obtorto collo? huc traheret sæpe laudatus Jac. Thomafius, (γ) *quod Mahomedani quoque fingant cœlum quoddam, in quo inter alia animantia quoque Gallus sit quidam gallinaceus, quò cantante reliqui cantent in terra.* Sed hæc risum potius, quam ut ulterius iis immoremur, merentur.

§. XXXI. Christiani igitur fuerunt Philosophi, qui hoc ævo ruentibus Platonis Ideis novas subdere tibicines sunt aggressi. Hos inter eminent Scholastici, qui audiebant Reales, quod Universalia res & substantias veras extra hominis animum existentes esse defenderent, quibus propterea Nominales Platonicae de Ideis doctrinae incrustationem haud abs fundamento exprobrabant; (α) Hi cum inter Latinos causam agerent Platoniarum Idearum; Inter Græcos Platonis lenociniis captus, easdem adstruxit Michaël Pfellus (β). Tandem sub initium renascentium Bonarum literarum, quod

(γ) in Orat. de Ideis Platon. p. 299. in notis lit. S. Hanc de Gallo cœlesti fabulam (de qua & vide Keckerm. III. Syst. Phys. c. 29. p. 439. & Bodin. Theatr. Nat. p. 375.) Crassotius T. I. Philos. Peripat. p. 143. probabiliter asserit depromptam videri ex Ideis Platonis.

(α) Vid. Jac. Thomafius Dissert. de Scholasticis Doctoribus latinis §. 18. seqq. Ejusd. Oratio de Secta Nominalium p. 244. seqq. Joh. Camerarius in Vita Melanchtonis p. 22. Morhofius l. c. T. II. L. I. c. XIV. p. 82. seqq. (β) Præceptor Principis Filii Constantini Ducæ vid. Fabricium l. c. L. V. Vossium de Hist. Græc.

quod recentius dixi ævum, Platonis doctrina faventioribus usa est astris, doctissimis Viris Scholasticarum tricarum pertæsis eam quasi postliminio in scenam revocantibus; Exulibus quoque ex Oriente à Turcis ejectis materiam ansamque suppeditantibus. Hinc ut Platonicæ Philosophiæ ingenere, sic in specie quoque Idearum extiterunt Promachi: Georgius Gemistus, Bessarion, (γ) Joh. & Francisc. Pici Comites Mirandulæ, Marsilius Ficinus; Wesselus, Scipio Agnellus, (δ) Henricus Morus. (ε) Post hoc vero quasi diluculum cùm meridianum Veritatis divinæ illuxerit jubar, vix quidem invenis, qui dogma hoc Platonicum aperte sit professus, exceptis quibusdam Fanaticis. (ζ)

§. XXXII. Non tamen silentio hic prorsus involvendæ sunt quorundam Eruditorum sententiæ, quæ quodam convenientiæ connubio his Platonicis ideis
affines

(γ) Fuerunt Græci; Alteri ab amore Platonis Plethonis inditum est cognomen. Vid. Morhoff. l. c. p. 34. §. 2. De altero vid: Das allgemeine Historische Lexicon f. 359. (δ) Prolixitatum ambages ut evitemus de singulis dicere non licet; Lectorem ablegamus ad supra in notis citatos Auctores. §. 30. lit. β. (ε) Vid. quæ habet Cel. Buddeus in Introd. ad Philos. Hebr. ad §. 35. in notis lit. b. p. 210. seqq. Notatu digna h. l. sunt, quæ ex Conjectura ejus Kabbalistica edit. A. 1653. affert: Per cælum intelligit universum Spirituum intellectualium ambitum & complexum, animas hominum & bestiarum, formasque seminales rerum omnium, eumque mundum vitæ vocat. (ζ) Conf. B. Bücheri Plato-Mysticus in Pietista redivivus Præ aliis nominandus hic venit Pet. Poiret, cujus tamen sententiam de Ideis censuræ accuratioris sub incudem vocabimus B. C. D. in futura Disputt: harum de Ideis tertia; plura igitur hic adducere supersedemus; inrerim conf. Ejus Oecon: Divin: L. I. C. VIII. §. 22. seqq. p. 110. seqq.

affines esse videntur. His annumeramus Joh. Marcum Marci, (α) qui ab Ideis suis operatricibus omne agendi dependere principium asseruit; In eo tamen differentiae vertitur cardo, quod Plato præter *λόγους σπερματικούς*, quibus operatrices Marci Ideæ respondent, divinas primario à materia abstractas, hic vero corporibus connatas docuerit. Quas pariter, nisi omnia me fallunt, resuscitare conantur D. Andr. Rüdigerus (β) & M. Godofr. Polycarp. Mullerus. (γ) Propius ad mentem Platonis accessisse judico Joh. Baptistam du Hamel, (δ) qui certas esse putat rationes æternas, vel ideas, ex quibus lux omnis in mentes nostras delabatur, & ubi genuina sedeat veritas; Hanc vero formam incommunicabilem con-

H

spici

- (α) Conf. Morhoff. l. c. §. 18. p. 41. it. L. II. C. I. §. 8. p. 276. fuit hic Marcus Med. & Consil. Cæsar. Prof. Pragens. Librum de Ideis operatricibus edidit Pragæ 1635. 4. it. Philosophiam veterem restitutam A. 1662. (β) in *Physica Divina* L. I. c. IV. Sect. IV. §. 48. seqq. p. 166. seqq. Ideas has appellat practicas, formatrices, in seminibus signatas, secundum quas agit anima. In his quærit causam cur à rabido cane demorsus latret, mordeat, aquam fugiat, sicut ipsi canes rabidi, imo in humoribus suis effigies canum producat, uti refert Borell. Cent. I. Observ. 28. Nam cum morsu aliquid salivæ, cum saliva aliquid seminis, cum semine aliquid Idearum caninarum imprimitur. Conf. §. 55. pag. 169. sed de his quoque alibi fusius. (γ) in *Philosophia Facultatibus superioribus accommodata* edit. 1718. Sect. II. c. IV. pag. 155. seqq. Universalem quandam invehit statuminatque Formam substantialem (Animam Mundi, s. Archæum appellant alii) cui insint potentia specificæ formativæ, seminales ideæ, rerum signaturæ, omnium motuum principia. His auditis, cui non in memoriam redirent Platonis *λόγοι φυσικοί* s. Ideæ, Mundi animæ Universalis infusæ? (δ) *De Mente Humana* L. II. c. 3. & 5.

spici non in seipsa, sed in imagine, à rebus externis desumpta, quam menti imprimat, & ita interius de veritate plenissime doceat. (ε) Quæ si contuleris cum supra allata Platonis sententia; Parallelismum haud incongruum animadvertes. Par esto iudicium de paradoxa, quæ haud minus dedit turbarum, opinione Malebranchii, (ζ) animam omnia videre in DEO, quod hic infinita sua & intelligibili extensione omnium Ideas menti repræsentet. Tandem in manes, quos omnino habemus sacros, Illustris quondam Leibnitii non erimus injurii, si sententiam ejus de veritatibus & Ideis in DEO æternis (η) ita dicamus esse comparatam, ut facilis ad Ideas Platonicas introducendas sternatur via.

§. XXXIII. Continua igitur serie ad nostra usque tempora historicam Platoniarum Idearum perteximus telam, quoad tumultuariâ tamen manu crassâque Minervâ nostrâ arduum satis hocce negotium exequi, integrum nobis fuit; Nunc, quam in Præfatione dedimus, solvenda esset fides, Pragmaticam quoque adjiciendo

(ε) Conf. Syrbius in Instit. Philos. Ration. P. I, c. 2, §. 7. pag. 16. seqq. (ζ) Libro Gallico: Recherche de la Verité L. III. P. II, tot: p. 321. seqq. cui se opposuit Anton. Arnauldus in Tract. des fausses & des Vrayes Idees; defendente causam Malebranchio aliquot Responsionibus & in Systemate de la Nature & de la Grace, vid. Acta Erudit. A. 1684. Mense Majo. p. 236. seqq. A. 1685. Mens. Sept. p. 114, 115, 116. Refutavit quoque Malebranchium Ven. Joh. Georg. Pritius in Disput. de Enthusiasmo Malebranchii. A. 1710. Gryphisw. (η) Vid. Ejus Meditationes de Cognitione, Veritate & Ideis, quas exhibent Acta Erudit. A. 1684. Mens. Novembr. p. 537. seqq. it. in Tract. Gallico. Essais de Theodicee sur la Bonté de Dieu, la liberté de l'homme, & l'origine du mal; cujus excerpta vide in N. Bücher, Saal. XVIII, n. I. inpr. p. 386. seqq.

end o Sectionem. Verum enim vero filum hic est ab-
rumpendum, quoniam prioribus pagellis sub prelo
jam sudantibus, reliquæ in nimiam et Academica Di-
sputatione majorem jam dum excreverunt molem;
Brevi tamen, Divina adspirante Gratia, stabimus pro-
missis, peculiari quadam Disputatione sectionem po-
steriorem Pragmaticam in lucem emissuri.

Colophonem huic Disputationi imponant hæc

COROLLARIA.

- I. Blasphema est Hypotheseos Copernicanæ cum Scri-
ptura S. conciliatio, quâ Spiritus S. ad erroneum
vulgi captum locutus dicitur.
- II. Ipsa tamen hæc de terræ motu hypothesis si rite
explicetur, Scripturæ S. prorsus non contra-
dicit.
- III. Anima nostra non est tota in toto corpore, nec
simul in singulis corporis partibus, artubusve.
- IV. Non datur Summum Bonum Ethicum.
- V. Actionibus physicis, quâ talibus, nulla inest mo-
ralitas.
- VI. Omnis Moralitas actionum dependet ab inten-
tione agentis intellectualis cum lege collatâ.
- VII. Ergo nullæ dantur actiones, concretivè ta-
les, indifferentes; quia nulli actioni deest in-
tentio agentis intellectualis, sicque actio semper
ab intentione modificatur.

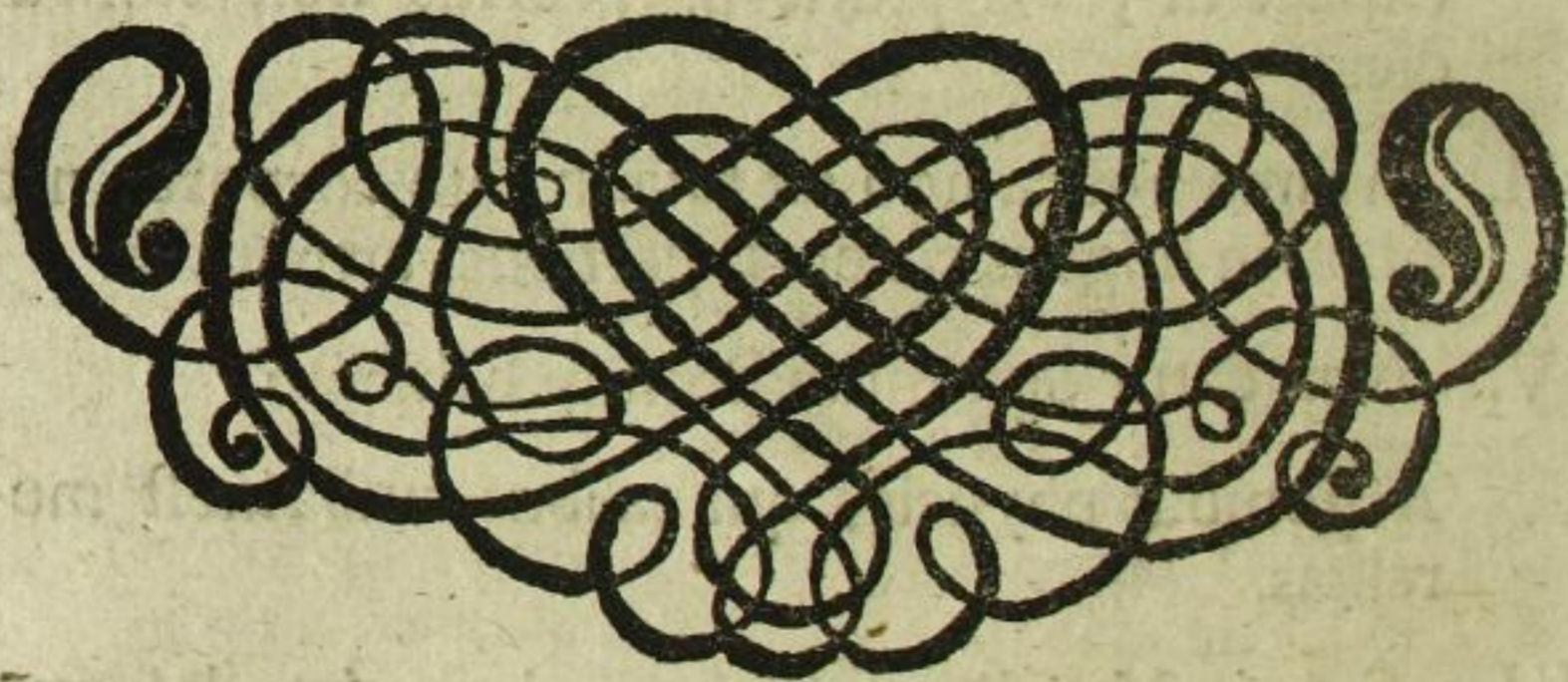
H 2

VIII. Una

VIII. Una tamen eademque actio physica, abstractivè talis, in diversis subjectis, & diverso tempore, ob diversam intentionem diversam accipere potest Moralitatem.

IX. Actiones igitur, quas vulgo vocant indifferentes, abstractivè sunt accipiendæ, mentis operatione, quatenus, antequam cum intentione agentis concrevant, indifferentes sunt ad recipiendam ab ea Moralitatem vel τάξις, vel ἠταξίας.

Μόνω Θεῷ δόξα.

Ornatissimo DN. RESPONDENTI

Amico suo dilectissimo

Fauſta quævis precatur

ALB. JOACH. de KRAKEVITZ, D.

REcte omnino agis FERSENI Optime, dum, publicum eruditionis Tuæ haud vulgaris ſpecimen edere paratus, Præceptorum Tuorum publicos applauſus non tam petis, quam ſummo jure exigis. Quis enim ex univerſo Profeſſorum ordine Tibi denegare poſſet, quod virtutibus Tuis omnium conſenſu notiſſimis, planeque eximiis debet veritatis teſtimonium luculentiſſimum? Ita enim verſaris omnium bonorum in conſpectu, ita frequentasti hætenus Docentium ſcholas, ita uſus es optimorum Commilitonum commercio, ut omnium favorem & amorem Tibi conciliaveris. O Felices Parentes! quibus tales exoſculari licet Filios, qui omni niſu omnique ardore eo contendunt, ut DEO Eccleſiæque orthodoxæ cum fructu aliquando inſervire poſſint. Haud opus eſt, ut Tibi calcaria ad ulterius progrediendum infigantur, curris equidem pro Viribus in ſacrarum literarum ſtudio ſatis ſtrenue, illudque abſolvere allaboras ſumma cum induſtria. Faxit DEUS Glorioſiſſimus, ut Per-Reverendus Dn. PARENS Tuus, quem impenſe diligo, in Te, Fratribusque Tuis Lectiſſimis ſpem ſuam omni ex parte videat conſummatiſſime impletam. Vale & ex omnium piorum votis vive quam feliciffime. Dabam ex Muſeo d. 30, Jan, 1720.

Nobi-

Nobilissimo atque Clarissimo Domino FERSENIO
prosperitatem omnigenam precatur medullitus
JO. JOACH. WEIDENERUS, D.

Quo fervore Arnoldus omnem Philosophiam eliminare sit ausus? his non obscurum arbitror, qui saniora dum scrutantur, operam simul aliqualem collocant in hoc, ut mendacibus dictis hujus Viri, quibus Pietistarum promiscue omnes mordicus adhærent, justus aliquando constituatur obex; ne vero istius furfuris plura, quæ in *Hist. E.H. Tom. I. P. II. Cap. X. §. XIIII. sq.* quifitis undiq; ratiunculis, & quam operose, congestit adversus Melanctonem, in farinam abeant orbique detur fucus, ac si Vir iste, Luthero per omnia dissentiente, Aristotelem & reliqua Philosophorum scripta, eorumque sanio rem usum introduxerit; hinc in compendio satis est ad illa attendisse Lutheri verba: *Was istts/ daß Menschliche Weißheit/ freye Künste &c. edle Gaben Gottes sind/ zu allerley Sachen gut und nützlich / derhalben man sie in diesem Leben nicht entbären kan. Tom. Altenb. VIII. p. 542. b.* & quod Aristoteli imprimis non fuerit simpliciter infensus, tot testimonia comprobant ex Philosopho hoc hausta, & approbata, inter quæ mihi semper eminuerunt illa, quæ *Tom. IX. Altenb. p. 1471. b.* leguntur: *Aristoteles hat auch von dieser Epiikia sehr fein gelehrt geschrieben im fünfften Buch Ethicorum, welches Das Allerherrlichste ist.* Hinc & in *Confessorum nostrorum Apologia p. 62.* legitur: *Aristoteles de moribus civilibus adeo scripsit erudite, nihil ut de his requirendum sit amplius.* & p. 64. decidunt: *Recte inquit Aristoteles: neque Hesperum, neque Luciferum formosorem esse iustitia;* ut proinde nec Melancton, nec alius quisque censuram mereatur, dummodo Philosophiæ egregium per omnes facultates & totam vitam usum genuine explicuerit & scrutando Gentilium scripta, id probe selegerit, quod ad usum præsentis conducit seculi: Non possum ergo non applaudere Conatibus Tuis *Eruditissime FERSENI*, dum sub directorio *Præcellentissimi Tui Præsidis*, Viri ad bona quævis & solidam rerum etiam abstrusarum, inquisitionem nati atque facti, antiquitatis sollicitate non minus, quam feliciter peragras desertos campos, indagine solertiori ipsam veritatem venaturus; Exinde siquidem præsto tibi erit demonstratio, quanto gradu distet superficialia doctrina solidæ & quam distent æra lupinis? imo sic in majus Tui emolumentum, excitatus credere

dere incipies, Historiam omnium Disciplinarum esse sat celebrem Phos-
phorum, sine cujus ope plus sistimur, quam proficimus; DEus ergo,
qui hanc Tibi tribuit haecenus laudatissimam indolem, ut ad colopho-
nem rerum non defessa industria pertingere satagas, benedictione sua
compleat indies, quod honeste moliris, ut in Ecclesiae commodum ad
Portum, prosperante divina gratia, quantocius appellas! Vale! Scrib.
in Musæo Anno MDCCXX. die XXIIX. Januarii.

Lectissimo ac praeclarissimo DN. RESPONDENTI
Amico ac Auditori suo aestumatissimo

χάρεσσι καὶ ὑγιαίνειν!

Aliquot jam effluxerunt anni, quos in hac Rosarum Al-
ma consumere in deliciis habuisti. Quia vero non id
laudi ducitur, multum temporis in bonarum artium empo-
riis trivisse, sed potius studiis amabilibus graviter invigilasse;
Hinc per totum vitae Academicæ Spatium non otio turpi te tradi-
disti ac mancipasti, sed potius in sacrarum literarum ac doctrina-
rum scientia proficere adlaborasti. Novi etenim Te in meis Colle-
giis Theologicis Auditorem perindustriū, avide auscultantem,
cunctaque in succum vertentem atque sanguinem. Adhæc cum stu-
diorum ardore pietatis haud infucatae amorem, quantum mihi quidem
constat, & ex indiciis externis colligere licuit, nunquam non conjun-
gere satagisti, memor illius Paullini: *εἰ τις ἀρετὴ καὶ εἰ τις ἔπαινος,*
πάντα λογίσειθε. Quoniam itaque & jam in publicum prodi-
re, ac ex cathedra philosophica tuos in rebus philosophicis ac lite-
rariis profectus luci quasi exponere animum induxisti, & hunc tibi
conatum animatus gratulor, & prosperrimum Successum medullitus
apprecor. Præterea veneror DEum optimum maximum, toto ex-
pectore, velit Te semper in peregregio veritatis puræ ac probitatis
veræ tramite conservare, tuosque gressus ubique ita dirigere, ut ali-
quando gloria divina ecclesiaeque salus per te dexterrime promo-
veatur Ἐπρωσο!

De proferabam ex Musæo

Tui Totus

Anno MDCCXX. die 29. Jan.

HERM. CHRISTOPH. *Engelkett* /
Phil. & SS. Theol. Doct. hujusque Prof. Publ. Ord.

Nobiliss. atque Clariss. DN. Respondenti

S. & Q.

FR. ALB. ÆPINUS.

Quemadmodum, quibus ornatus es, dotes atque virtutes tuæ omnium Tibi favorem conciliant, FERSENI ÆSTIMATISSIME! ita non facilè, quempiam fore, autumo, Tibi qui non benè cupiat, Studiisve tuis ac conatibus felicem voveat prosperumque successum. Novi enim, norunt etiam haud dubiè alii omnes, Te ipsum qui norunt; eò Te omni contendere nisu, ac nervos animi omnes intendere, ut, quem Tibi proposuisti, sine feliciter potiare, DEO serviturus, & Ecclesiæ olim commodum promoturus. Hoc Tibi propositum esse, abundantissimè cognovi, non solum cum Prælectiones meas frequentabas, sed & quotiescunque Tecum colloquendi data mihi occasio fuit. Ut enim in Scholis meis eam adhibere assiduitatem, attentionem atque diligentiam solebas, quæ laudari omni jure meretur; sic in conversatione tuâ nihil unquam animadverti, quod vel à pietate, vel modestiâ, aliisve virtutibus alienum esset. Hinc non vanam, ceu reor, foveo spem, fore, ut aliquando, dirigente DEO laboribusque tuis desuper benedicente, & integritate doctrinæ, cujus tenacissimus; & probitate vitæ, cui deditissimus es, cœtum tuæ curæ committendum ædificaturus sis, & animarum saluti, sicuti fidelem Ministrum decet, promovendæ, quantum fieri potest, studium insumturus nisuque omnem. Quod ut faxit Summus Ecclesiæ suæ Rector atque Director, DEUS Altissimus, seriis contendo precibus, quod editurus nunc es, comparatæ indefesso studio eruditionis specimen etiam atque etiam Tibimet gratulatus. Ita ex voto rem tuam feliciter agendo vale. Scrib. Rostoch. d. 27. Januar. Anno 1720.

